

Druk nr 192/20
z dnia 07.12.2020

Projekt

Projekt niniejszego aktu prawnego
nie budzi zastrzeżeń pod względem
formalno - prawnym.

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA ZDUŃSKA WOLA

4.12.2020
RADCA PRAWNY
dnia podpis
Agnieszka Jagielska-Maras
ŁD-S-147

z dnia 2020 r.

w sprawie Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2021-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i 1378) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2021-2023, zgodnie z brzmieniem załącznika do uchwały.

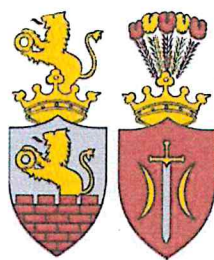
§ 2. 1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

2. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez rozplakatowanie na tablicach ogłoszeń w Zduńskiej Woli w Urzędzie Miasta oraz w Pasażu Powstańców Śląskich i przy ul. 1-go Maja, a także poprzez zamieszczenie jej treści na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Zduńska Wola.

SEKRETARZ MIASTA
Izabela Dobrowolska

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miasta Zduńska Wola
z dnia 2020 r.

MIEJSKI PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2021-2023

Akceptacja:

PREZYDENT MIASTA
Konrad Pokora

Opracowanie:
Pełnomocnik Prezydenta ds. Profilaktyki Uzależnień

Zduńska Wola 2020 r.

Spis treści

Wstęp	3
I. Diagnoza zjawiska narkomanii na terenie Miasta Zduńska Wola	5
1. Wyniki badania społecznego, w tym diagnoza w zakresie występujących w szkołach czynników ryzyka i czynników chroniących	6
1.1. Lokalne zagrożenia społeczne wśród mieszkańców	6
1.2. Problemy społeczne w środowisku młodzieży	14
2. Wielkość zjawiska narkomanii na terenie Miasta Zduńska Wola	43
3. Wnioski wynikające z diagnozy	44
3.1. Czynniki chroniące i czynniki ryzyka występujące w szkołach	45
II. Cele Programu	49
III. Adresaci Programu	49
IV. Realizatorzy Programu	49
V. Działania Programu	51
VI. Przewidywane efekty realizacji Programu	56
VII. Tryby realizacji zadań	56
VIII. Przewidywane skutki finansowe Programu	57
IX. Sprawozdawczość	57

WSTĘP

Narkotyki od wieków towarzyszyły człowiekowi w życiu codziennym. Konopie indyjskie wykorzystywano do produkcji wytrzymałych lin, odpornych na gnienie, opium używano w medycynie jako środek znieczulający oraz środek nasenny, natomiast grzyby stosowane były podczas ceremonii religijnych. Narkotyki wykorzystywane były w celach ludycznych bądź rytualnych, mogły być tak jak i obecnie zażywane jako środki służące poprawie nastroju lub ułatwiające nawiązywanie kontaktów towarzyskich.

W czasach współczesnych zjawisko narkomanii jest coraz bardziej wszechobecne. To jeden z najpoważniejszych problemów społecznych XXI wieku. Osób uzależnionych wciąż przybywa i są to głównie ludzie młodzi.

Narkomania jest zjawiskiem o charakterze patologicznym. Podobnie jak alkoholizm, jest chorobą wywołaną na tle emocjonalnym, chorobą braku zaspokojenia podstawowych potrzeb człowieka: miłości, poczucia bezpieczeństwa, czy akceptacji. Może prowadzić do poważnych zmian psychicznych takich jak osłabienie woli, lęki, degradacja społeczna, zaburzenia świadomości i uczuciowości wyższej. W wielu przypadkach prowadzi ona może do wejścia na drogę przestępczą. Leczenie zaburzeń nie jest skuteczne, często zmiany psychiczne bywają nieodwracalne.

Osobami narażonymi na uzależnienie od narkomanii są osoby, które cechuje brak pewności siebie, mające problem z asertywnością, niepotrafiące konstruktywnie radzić sobie z sytuacjami trudnymi, z rozwiązywaniem konfliktów czy z pożytecznym wykorzystaniem czasu wolnego. Przyczyn sięgania po substancje psychoaktywne może być wiele: chęć zrelaksowania się, namowy kolegów, zawód miłośny, kłopoty z nauką czy niedostateczna wiedza o działaniu narkotyków oraz wpływie na organizm i proces uzależnienia.

W polskim systemie prawnym narkomania definiowana jest jako stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich (art. 4 pkt 11 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii; Dz. U. z 2020 r. poz. 2050).

Organy administracji państwowej przeciwdziałają narkomanii przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

- 1) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną;
- 2) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- 3) ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
- 4) nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- 5) zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- 6) nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Głównym aktem prawnym w Polsce jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zwana dalej „ustawą”. Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii realizują organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;

- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2021-2023, zwany dalej „Programem”, stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych gminy. Program wpisuje się w cele i zadania ujęte w:

- 1) ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 2) Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1492);
- 3) Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Narkomanii na 2017-2020 r.;
- 4) Strategii Antynarkotykowej UE na lata 2013-2020;
- 5) Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz. U. z 2017 r. poz. 458);
- 6) Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2010–2020, przyjętej uchwałą nr XLIV/423/09 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 21 grudnia 2009 r.

Program uwzględnia działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty oraz diagnozę w zakresie występujących w szkołach czynników ryzyka i czynników chroniących.

Na realizację zadań określonych w Programie przeznacza się środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 oraz z 2020 r. poz. 1492) dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art. 18¹ tej ustawy oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ ustawy wykorzystuje się na realizację:

- 1) gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Gminnych Programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 2) zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, o której mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Gminnych Programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii

- i nie mogą być przeznaczone na inne cele.

Program stanowiący część strategii rozwiązywania problemów społecznych miasta uchwalany jest przez Radę Miasta Zduńska Wola.

I. DIAGNOZA ZJAWISKA NARKOMANII NA TERENIE MIASTA ZDUŃSKA WOLA

Obok problemu nadmiernego lub nieprawidłowego spożywania alkoholu istotnym zjawiskiem społecznym, z którym boryka się współczesne społeczeństwo polskie jest narkomania. Problemy spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych prowadzą do problemów zdrowotnych jednostki, skrócenia długości życia osób uzależnionych o 10-20 lat, zaburzeń rozwoju psychofizycznego, zaburzeń emocjonalnych i psychosomatycznych u dzieci i innych członków rodziny, a w konsekwencji do rozkładu życia rodzinnego (m.in. kłótnie, przemoc, niechciane ciążę, demoralizacja, dewiacje seksualne, zubożenie itp.), naruszenia prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe, bezrobocia, samobójstwa, bezdomności i włóczęgostwa, problemów w środowiska pracy.

Wyniki badań populacyjnych przeprowadzonych w 2018 r. w Polsce potwierdzają, że używanie narkotyków jest o wiele mniej rozpowszechnione niż picie napojów alkoholowych. Odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami jest 16 razy niższy od odsetka osób mających kontakt z alkoholem. Używanie alkoholu odnotowano na poziomie 89,7%, podczas gdy w przypadku narkotyków odsetek wyniósł 5,4% (dane dla osób w wieku 15-64 lata). Według ostatnich badań z 2017 r. raportowanych przez Reitox Focal Point do EMCDDA w 16 krajach zarejestrowano wyższe wskaźniki używania nielegalnych substancji psychoaktywnych niż w Polsce. Najwyższe rozpowszechnienie używania odnotowano w Hiszpanii (12%), Francji (11,5%), Holandii (11%) oraz we Włoszech (10,6%). Są to kraje, gdzie aktualne dane dotyczące używania narkotyków wskazują, że jest ono dwa razy wyższe niż w Polsce.

Zjawisko narkomanii dotyczy przede wszystkim ludzi młodych w wieku 15-34 lata (tzw. młodzi dorośli). Rozpowszechnienie używania narkotyków w tej grupie wiekowej w 2018 r. było wyższe niż w całej populacji. W krajach z najwyższymi wskaźnikami, jak we Francji (22,6% w 2017 r.), Włoszech (21,0% – 2017 r.) oraz Czechach (20,7% – 2017 r.) jest to co piąta osoba. W Polsce odsetek osób używających narkotyki w wieku 15-34 lata wyniósł 10,4%, mimo to Polska nadal znajduje się w grupie krajów o niższych wskaźnikach.

Pomimo, że zjawisko narkomanii dotyczy głównie ludzi młodych, to trudno jest ustalić jakąkolwiek statystyczną prawidłowość odnośnie środowisk, które są „narkomanotwórcze”. Młodzi ludzie biorący narkotyki pochodzą zarówno z rodzin biednych, jak i bogatych, pełnych i rozbitych, z małych miasteczek czy dużych miast. Zwiększyła się podaż i różnorodność narkotyków na nielegalnym rynku, a tym samym ich dostępność. Zmieniły się wzory używania, jak i rodzaj najczęściej używanych substancji, ocena stosowania niektórych narkotyków, dopuszczająca używanie wybranych substancji w efekcie podążania za modą, gdzie narkotyki stają się elementem towarzyszącym zabawom młodzieży czy wspomagają młodych ludzi w nauce. Młodzieńcze eksperymentowanie z narkotykami sprowadza się najczęściej do doświadczeń z marihuaną, która jest najczęściej używanym narkotykiem przez dzisiejszą młodzież. Według ostatniego badania Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii i Kantar Polska z 2018 r. w populacji generalnej marihuana była najczęściej używanym narkotykiem z odsetkiem 12,1%. Do jej zażywania przyznało się 7,8% badanych w wieku 15-34 lata, natomiast w całej badanej populacji (15-64 lata) wyższy odsetek odnotowano wśród mężczyzn – 16,4% niż wśród kobiet – 7,7%.

Wyniki badań wśród osób dorosłych pokazują, że na tle Europy poziom rozpowszechnienia używania narkotyków, w tym najbardziej popularnej marihuany, w Polsce nie jest wysoki. Najwyższe wskaźniki odnotowano w następujących krajach: Francja (21,8% – 2017 r.), Włochy (20,9% – 2017 r.), Czechy (19,3% – 2017 r.). Najniższe odsetki spośród krajów Unii Europejskiej zarejestrowano

na Węgrzech (3,5% – 2015 r.) oraz na Cyprze (4,3% – 2016 r.). W Polsce w 2018 r. odsetek wyniósł 7,8%.

1. Wyniki badania społecznego, w tym diagnoza w zakresie występujących w szkołach czynników ryzyka i czynników chroniących

Wielkość zjawiska narkomanii, uzależnienia od hazardu i uzależnień behawioralnych na terenie Miasta Zduńska Wola można jedynie oszacować na podstawie przeprowadzonego badania lokalnych zagrożeń społecznych oraz liczby osób zgłaszających się po pomoc do poradni leczenia uzależnień.

W 2020 r. została przeprowadzona diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych w obszarach problemów społecznych związanych z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnieniem od hazardu, przemocą w rodzinie, przemocą w środowisku szkolnym, cyberprzecią. Badanie postaw społecznych zostało przeprowadzone w 3 grupach badawczych tj.:

- wśród 300 pełnoletnich mieszkańców miasta (109 mężczyzn i 191 kobiet; średnia wieku respondentów 40 lat), w formie ankiety internetowej,
- 510 uczniów klas 6 oraz 820 uczniów klas 7-8 szkół podstawowych, w formie ankiety internetowej,
- oraz sprzedawców napojów alkoholowych (pracownicy punktów: 13 mężczyzn i 38 kobiet; 12 właścicieli; średnia wieku respondentów 43 lata).

1.1. Lokalne zagrożenia społeczne wśród mieszkańców

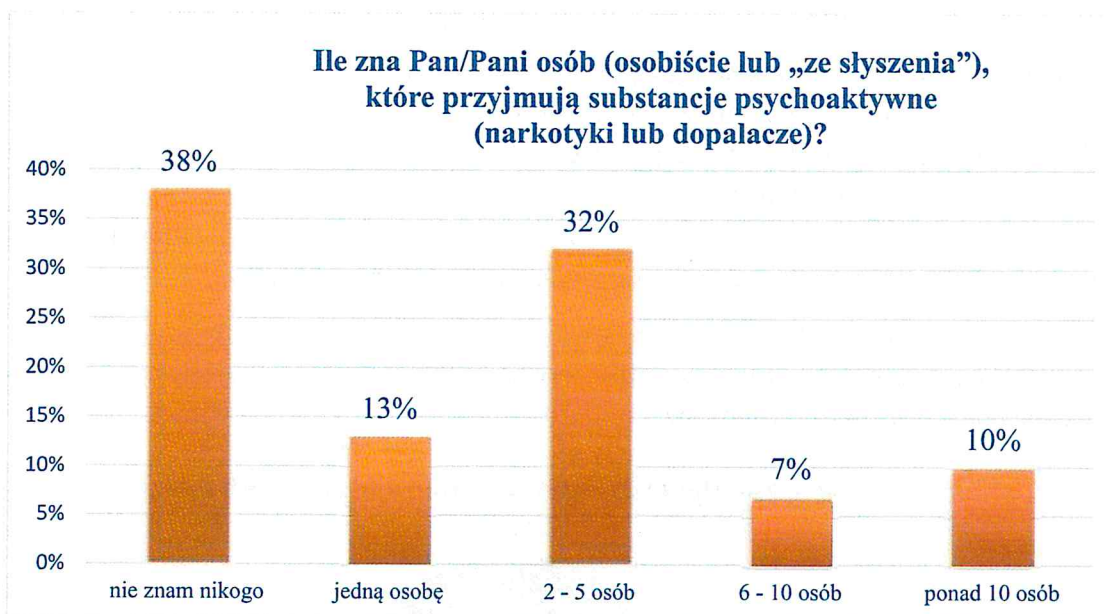
Celem diagnozy była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących zagrożenia związane z:

- substancjami psychoaktywnymi (alkohol, narkotyki, dopalacze),
- uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów,
- uzależnieniem od hazardu,
- cyberprzecią oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami,
- przemocą w rodzinie.

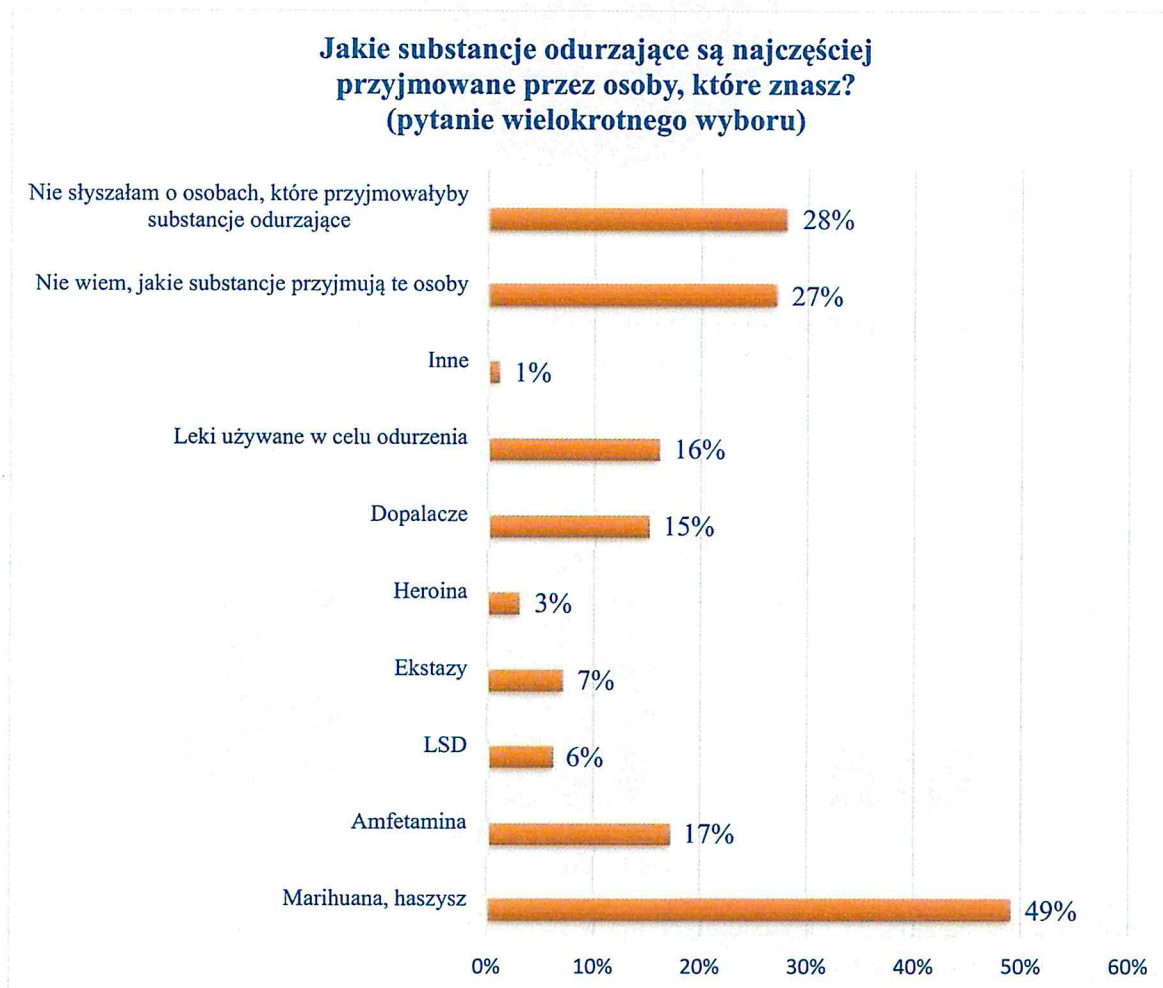
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

W próbie reprezentatywnej jaką stanowili pełnoletni mieszkańcy miasta przedmiotem badania były następujące obszary: zażywanie narkotyków i dopalaczy w najbliższym środowisku badanych osób, najpopularniejsze substancje psychoaktywne, gdzie można kupić narkotyki, dopalacze.

Wyniki badania pokazują, że 62% respondentów zna co najmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze. 38% badanych twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające.

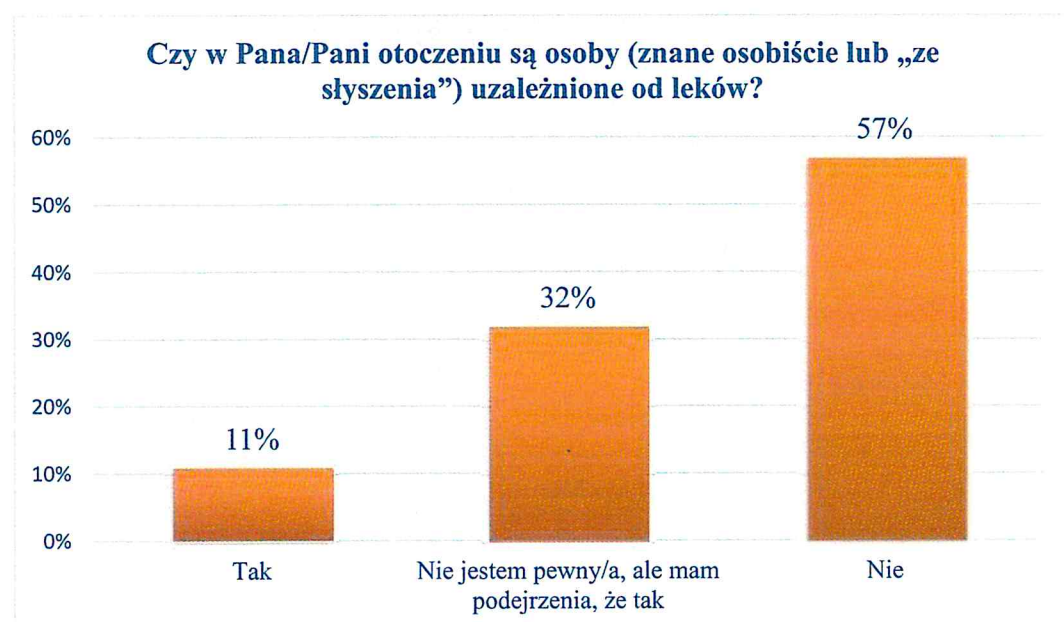
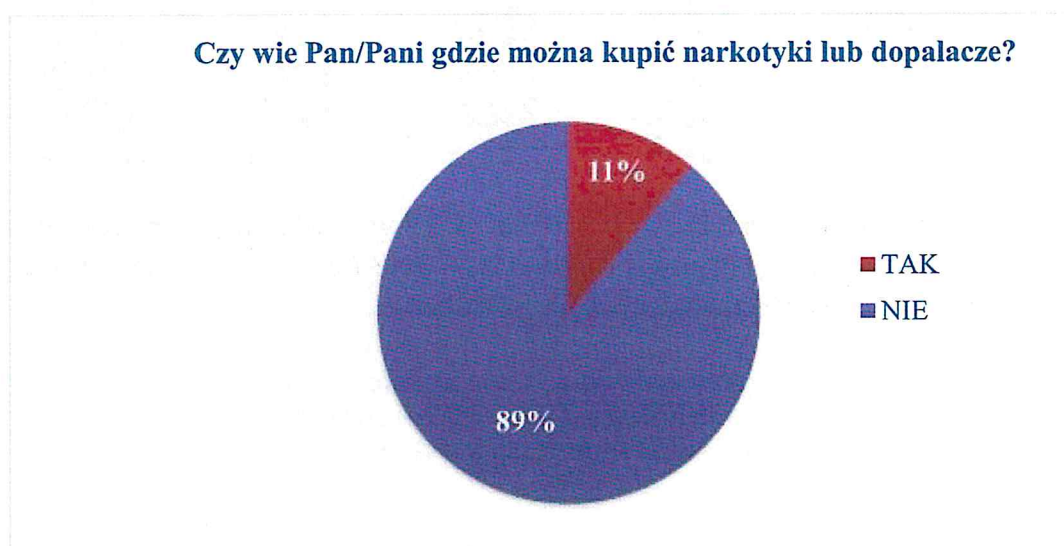
Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się marihuana i haszysz (49%), amfetamina (17%), dopalacze (15%) i leki (16%). 27% badanych nie wie, jakie substancje przyjmują osoby zażywające środki psychoaktywne.

Dla porównania, według ostatniego badania Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii i Kantar Polska z 2018 r., w populacji generalnej naszego społeczeństwa marihuana była najczęściej używanym narkotykiem z odsetkiem 12,1%. Do jej zażywania przyznało się 7,8% badanych w wieku 15-34 lata, natomiast w całej badanej populacji (15-64 lata) wyższy odsetek odnotowano wśród mężczyzn – 16,4% niż wśród kobiet – 7,7%.

Amfetamina w Polsce jest o wiele rzadziej używana w populacji generalnej. Do zażywania amfetaminy w 2018 r. przyznało się 1,4% badanych Polaków (grupa wiekowa 15-34 lata).

W badaniu zapytano respondentów naszego miasta o znajomość miejsc, gdzie można kupić narkotyki. 89% respondentów nie wie, gdzie można nabyć substancje psychoaktywne, a 11% zna miejsca działania dealerów/sprzedawców.

Wyniki badań wskazują, że 11% badanych ma w swoim otoczeniu osoby uzależnione od leków, a 32% podejrzewa, że może tak być.

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY

Wg badań CBOS przeprowadzonych w 2019 r. papierosy paliła jedna czwarta dorosłych Polaków (26%) – co piąty regularnie (21%), a co dwudziesty – okazjonalnie (5%). Odsetek palących jest obecnie najniższy w historii badań.

Po papierosa sięga jedna trzecia mężczyzn (31%), w tym regularnie pali 26%. Jest to wyraźna różnica w porównaniu do kobiet, spośród których pali 21%, a regularnie – 17%.

Widoczny w ostatnich latach spadek liczby palących dokonał się głównie za sprawą mężczyzn. W 2012 r. palenie deklarowało bowiem 40% mężczyzn i 23% kobiet. Najczęściej palą badani między 45 a 54 rokiem życia (35%) oraz między 55 a 64 rokiem życia (32%). Palenie najmniej popularne jest wśród osób w wieku 18-24 lata.

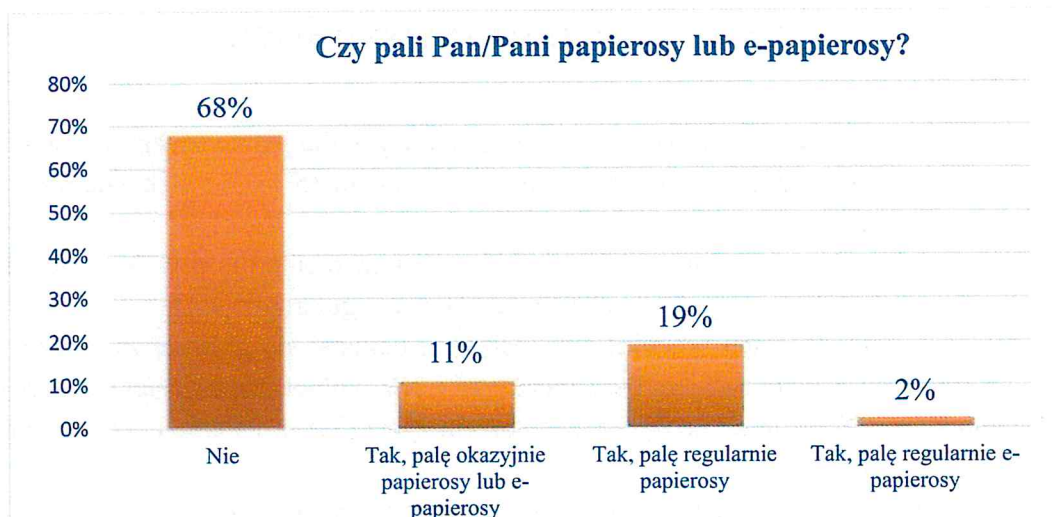
We wszystkich grupach wiekowych mężczyźni palą częściej niż kobiety, a najbardziej zbliżone odsetki osób palących notuje się wśród osób mających od 55 do 64 lat.

Wśród mieszkańców Miasta Zduńska Wola przedmiotem badania był wiek inicjacji nikotynowej. Okazuje się, że 18% respondentów zapaliło pierwszego papierosa jako osoby pełnoletnie. 48% mieszkańców wskazało na wiek między 13 a 18 rokiem życia, a 21% zadeklarowało abstynencję nikotynową.

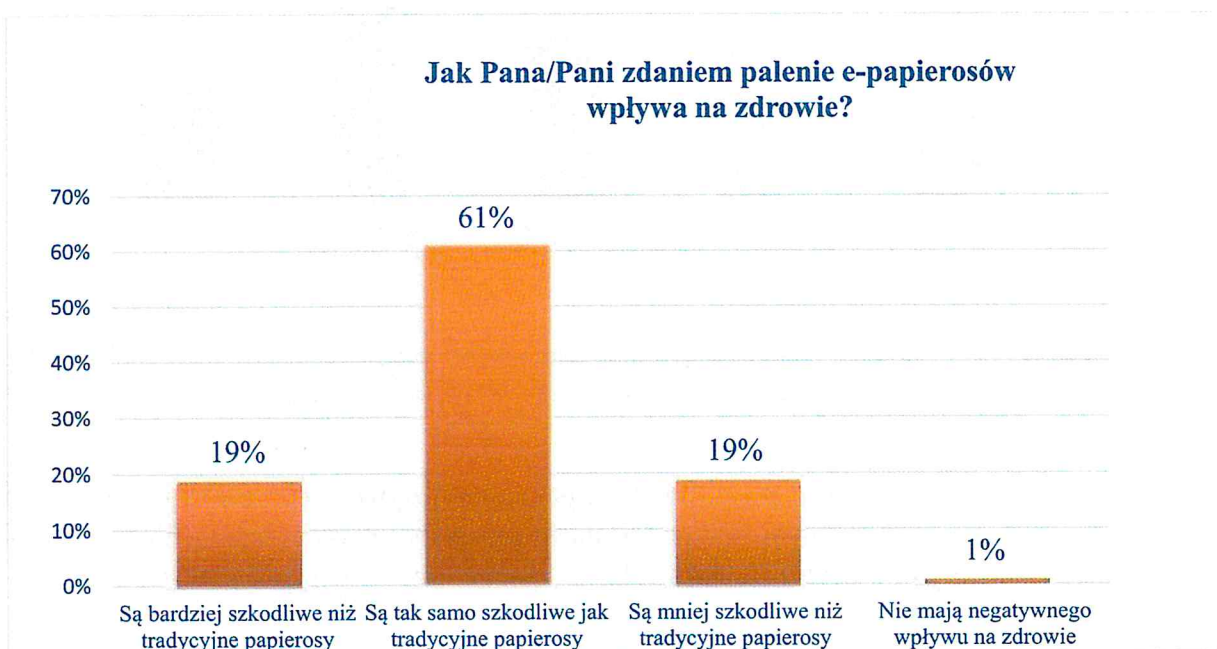
Poniższy wykres obrazuje zjawisko palenia papierosów przez zduńskowolan. 68% badanych odpowiedziało, że nie pali papierosów. Okazjonalnie czyni to 11% mieszkańców. 19% wskazało, że regularnie pali papierosy, a 2% e-papierosy.

Badanie regularnego palenia papierosów w próbie reprezentatywnej mieszkańców naszego miasta (19%) jest na poziomie podobnym jak w populacji generalnej Polski (21%). Wyższy wskaźnik okazjonalnego palenia jest w próbie zduńskowolan (11%) niż w populacji generalnej (5%).

Ze względu na rosnącą popularność e-papierosów zbadano postawy mieszkańców co sądzą na temat ich szkodliwości. Producenci tych wyrobów sugerują, że stanowią one zdrowsze odpowiedniki klasycznych papierosów. Istotnie nie zawierają one substancji smolistych, jednak nadal dostarczają nikotyny – substancji o działaniu psychoaktywnym, skutkującej wieloma negatywnymi konsekwencjami zdrowotnymi.

61% respondentów uważa, że e-papierosy są tak samo szkodliwe jak klasyczne papierosy, aczkolwiek 19% uważa, że są one mniej szkodliwe niż tradycyjne papierosy. 19% badanych jest przeciwnego zdania, stwierdzając, że mają one gorszy wpływ na zdrowie człowieka niż tradycyjne papierosy.

Badania przeprowadzone wśród mieszkańców Miasta Zduńska Wola są takie jak wyniki badań ogólnopolskich.

Wg badań CBOS tylko bardzo niewielki odsetek osób używa papierosów elektronicznych. Badania pokazują, że papierosy elektroniczne regularnie pali jedynie 2% respondentów. Palenie okazjonalne deklaruje zaś 1% badanych.

Palenie papierosów elektronicznych zależy od wieku badanych. Osoby młode palą częściej niż osoby po 45 roku życia. Szczególnie często papierosów elektronicznych używają najmłodszy respondenci – do 24 roku życia (14%).

Jedna piąta (20%) badanych Polaków uważa, że papierosy elektroniczne są bardziej szkodliwe dla zdrowia niż papierosy tradycyjne i dokładnie taki sam odsetek badanych jest przeciwnego zdania – uważa, że są szkodliwe w mniejszym stopniu. Natomiast 40% respondentów sądzi, że papierosy elektroniczne są tak samo szkodliwe jak papierosy tradycyjne. Przekonanie, że papierosy elektroniczne są mniej szkodliwe od papierosów tradycyjnych, jest stosunkowo najbardziej rozpowszechnione wśród najmłodszych badanych, czyli w grupie wiekowej, która najczęściej korzysta z papierosów elektronicznych.

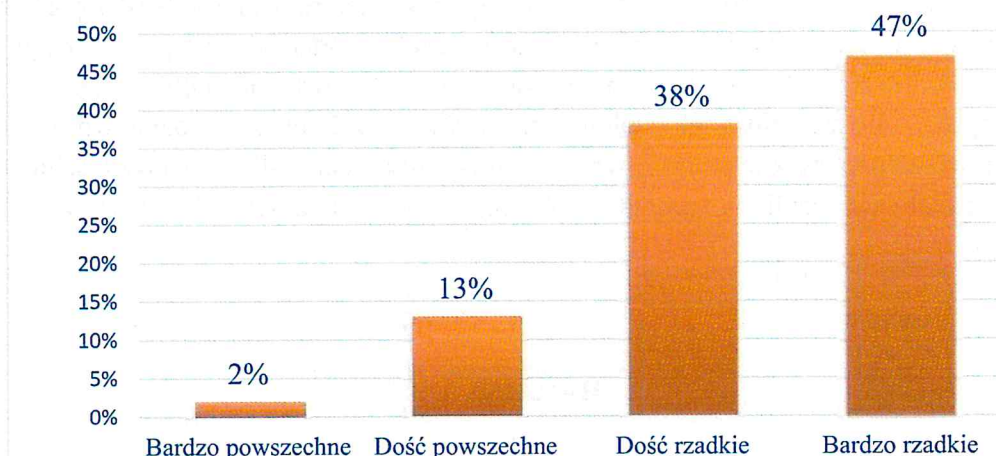
HAZARD

W ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie, co trzeci Polak w wieku 15+ grał w jakieś gry na pieniądze (34,2%). Polacy najczęściej grają w gry liczbowe Totalizatora Sportowego (26,8%), a w dalszej kolejności w zdrapki (13,3%), loterie/konkursy SMS-owe (7,4%) oraz na automatach do gier z tzw. niskimi wygranymi (4,5%). Wśród Polaków w wieku 15 lat i więcej 7,1% osób gra w jakąś grę na pieniądze co najmniej dwa razy w tygodniu. Symptomy zagrożenia uzależnieniem od hazardu występują u 5,3% ogółu Polaków w wieku 15+, a 0,7% osób w tej grupie wiekowej zdradza pewne symptomy problemu z hazardem. Wśród grających w gry na pieniądze realny problem z hazardem może mieć 2,2% graczy.

O hazardzie mówi się, że jest to ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Niestety, uzależnienie od hazardu często współwystępuje z innymi problemami jak nadużywanie alkoholu czy narkotyków. Pierwsze kroki w świecie hazardu to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów czy zakładów bukmacherskich.

W subiektywnej ocenie mieszkańców miasta łącznie 85% przebadanych zjawisko uzależnienia od hazardu jest bardzo i dość rzadkie. 13% respondentów uważa natomiast, że jest to dość powszechny problem w ich środowisku lokalnym. 90% z respondentów nie wie, gdzie mogą zgłosić się osoby uzależnione od hazardu, natomiast 10% ankietowanych, którzy deklarują taką wiedzę, wymieniało najczęściej: psychologa, psychoterapeutę, ośrodek pomocy społecznej, terapeutę, lekarza pierwszego kontaktu.

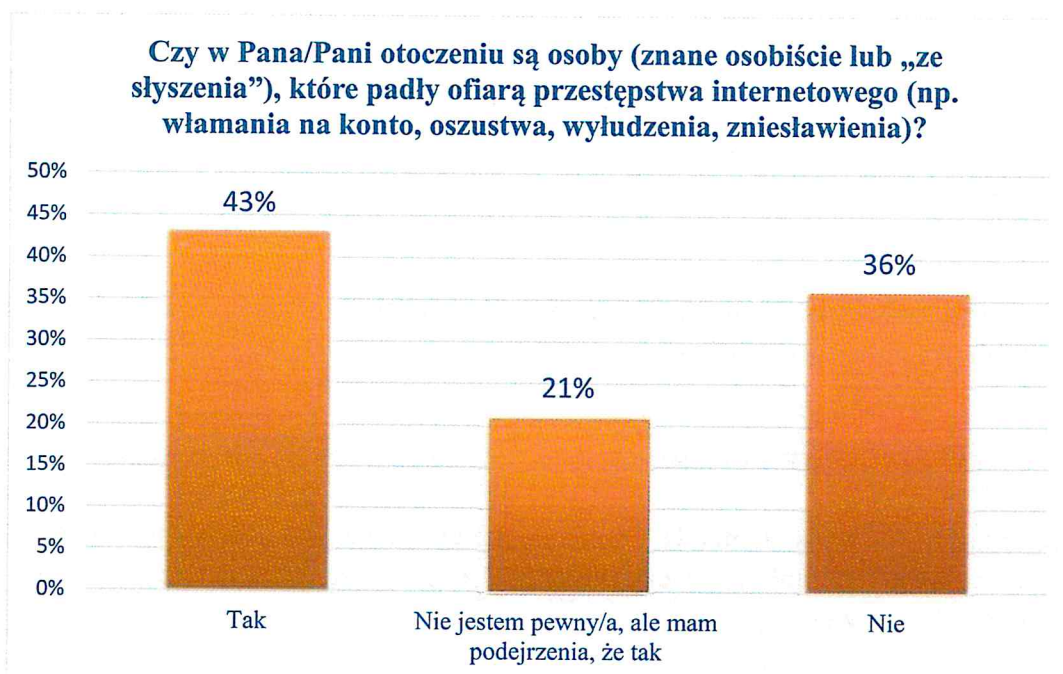
Jak ocenia Pan/Pani rozpowszechnienie uzależnienia od hazardu w Pana/Pani środowisku?

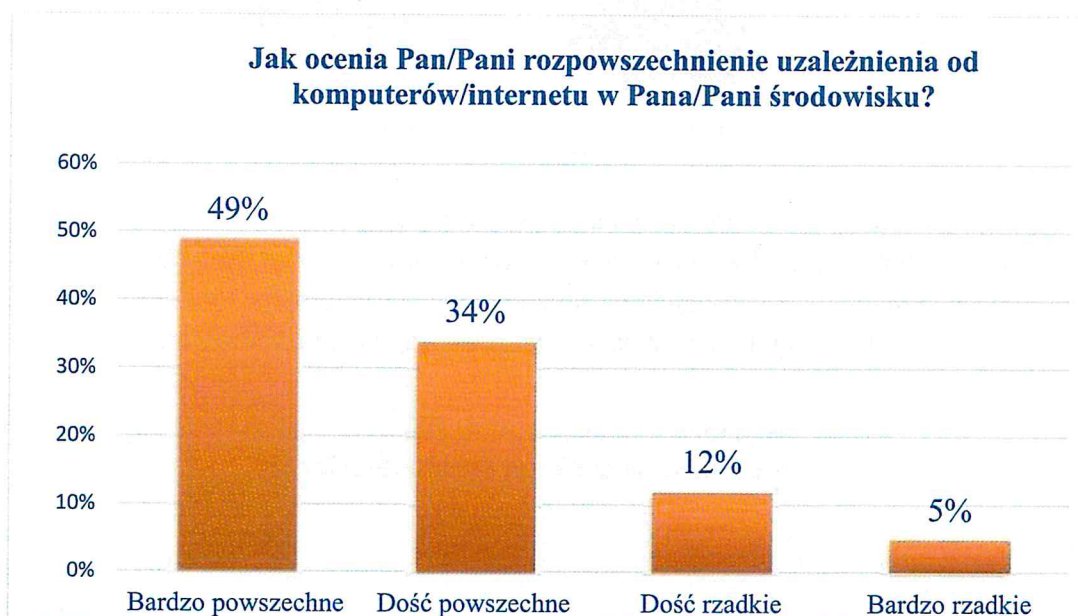
UZALEŻNIENIE OD INTERNETU I CYBERPRZEMOC

Zjawisko cyberprzemocy najkrócej definiuje się jako przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem Sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem Sieci oraz podszywanie się w Sieci pod kogoś wbrew jego woli. Do działań określanych mianem cyberprzemocy wykorzystywane są głównie: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, serwisy SMS i MMS.

Badania wykazały, że cyberprzemoc stanowi dla lokalnej społeczności pewien problem. Mianowicie, 43% badanych ma w swoim otoczeniu osoby, które padły ofiarą przestępstwa internetowego (np. włamania na konto, oszustwa, wyłudzenia, zniesławienia), a 21% nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak właśnie się stało.

Niepokojące są dane związane są z subiektywnym oszacowaniem uzależnienia od komputerów lub Internetu w środowisku lokalnym. Łącznie 83% mieszkańców uważa, że tego typu uzależnienie jest dość i bardzo powszechne w środowisku lokalnym, a 17% ocenia je jako dość rzadkie i bardzo rzadkie zjawisko.

1.2. Problemy społeczne w środowisku młodzieży

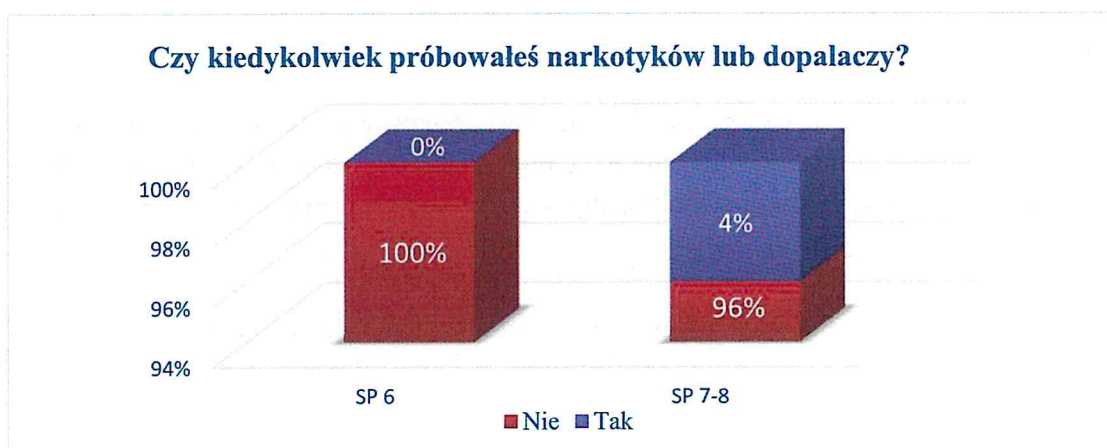
Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań młodzieży wobec substancji psychoaktywnych:

- alkoholu,
- narkotyków,
- dopalaczy.

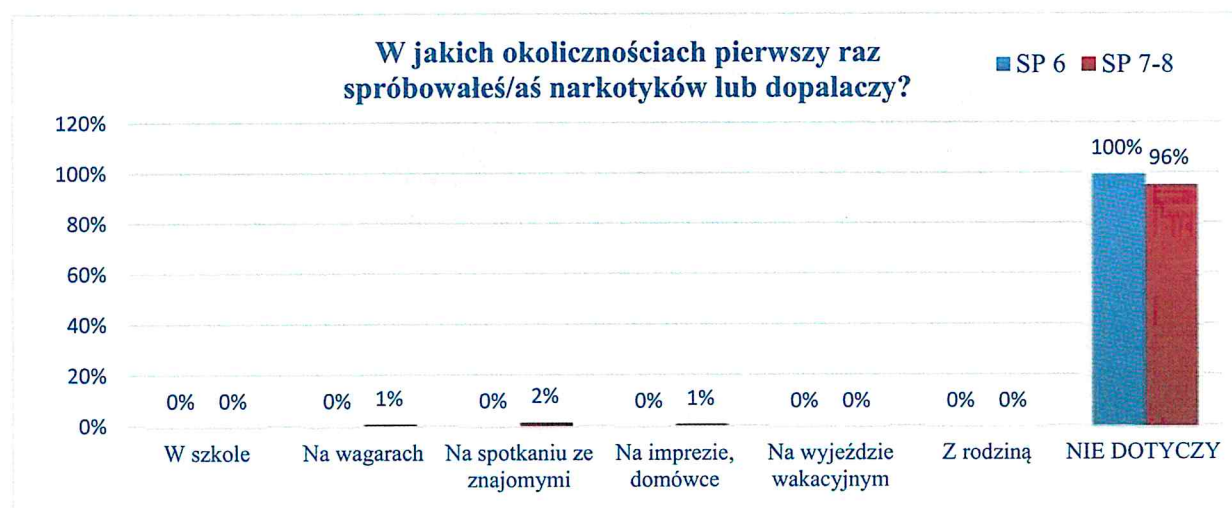
Badanie przeprowadzono wśród 1330 uczniów szkół podstawowych, tj. 510 uczniów klas szóstych oraz 820 uczniów klas siódmych i ósmych.

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

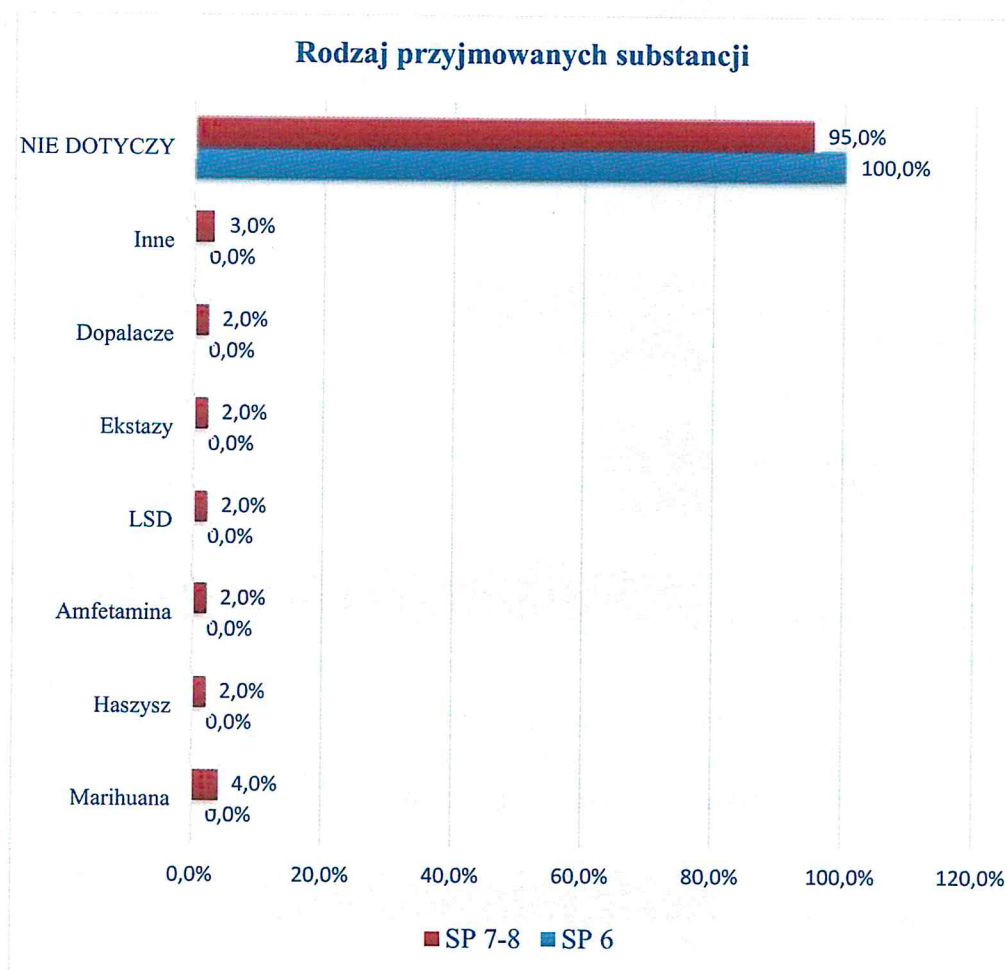
Wyniki badań wskazują, że młodsi uczniowie nie przejawiają problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy (klasy 6: 100%). Część starszych uczniów ma już za sobą inicjację narkotykową (klasy 7-8: 4%).

Z wypowiedzi badanych uczniów wynika, że problem inicjacji narkotykowej w większości ich nie dotyczy (klasy 6: 100%; klasy 7-8: 96%). Jednak niepokojące jest, że część starszych uczniów miała swój pierwszy kontakt z tymi substancjami na spotkaniu ze znajomymi oraz na wagarach. Rozkład okoliczności, w których doszło do użycia narkotyku przedstawia poniższy wykres.

Substancje, które przyjmowały osoby deklarujące kontakt z narkotykami to marihuana, haszysz, amfetamina. Powyższe wartości jednak odzwierciedlają pojedyncze deklaracje uczniów, ponieważ zdecydowana większość badanych wskazała, że ten problem ich nie dotyczy.

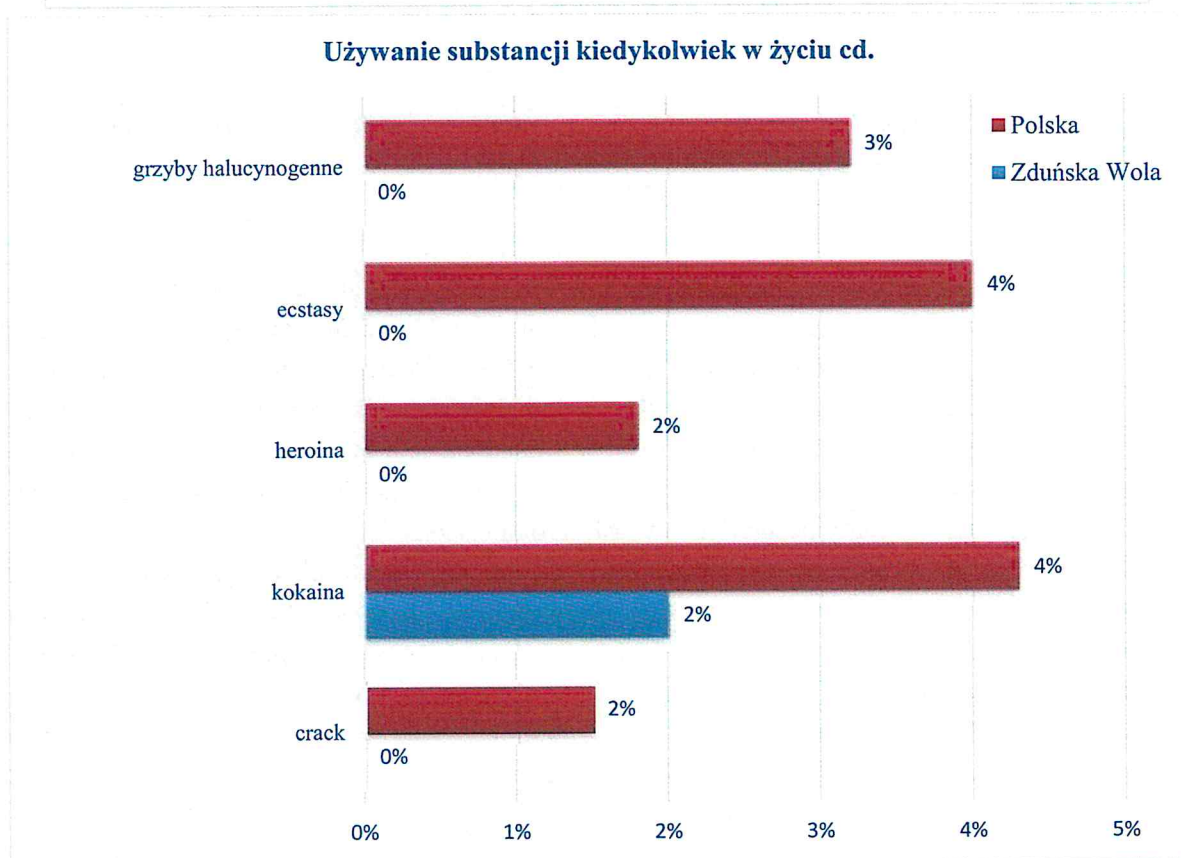
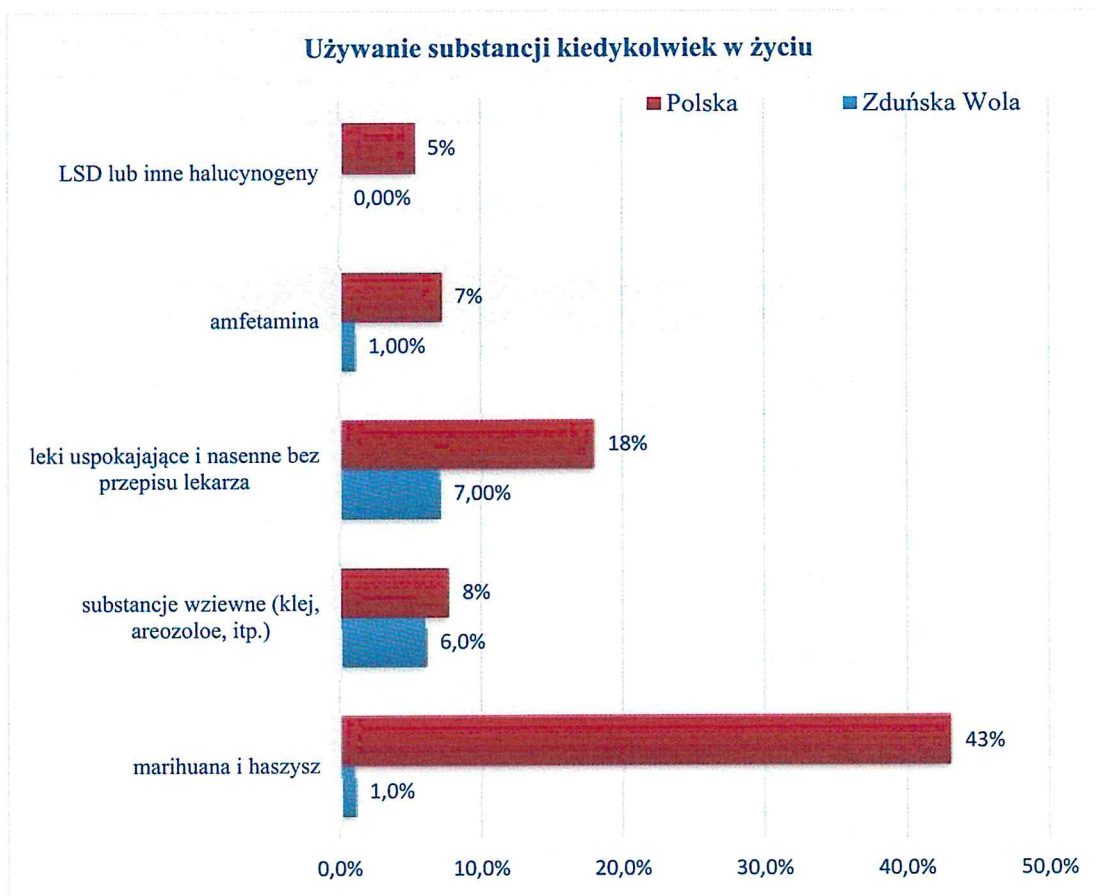

W 2018 roku zostały przeprowadzone ogólnopolskie badania na młodzieży szkolnej przez Fundację CBOS oraz Krajowe Biuro Przeciwdziałania Narkomanii. W 2017 r. marihuanę lub haszysz zażywał co piąty uczeń (20%, w 2016 roku – 21%), w 2018 r. blisko co siódmy badany – 14%, (w 2016 r. – 9%). Po marihuanie i haszyszu najbardziej rozpowszechnioną wśród polskiej młodzieży nielegalną substancją jest amfetamina. W roku 2008 do eksperymentów z tą substancją przyznało się 9% uczniów. Wzrosło także używanie leków uspokajających i nasennych bez przepisu lekarza. Do ich zażywania kiedykolwiek w życiu zadeklarował co piąty uczeń (22%, w 2016 roku – 19%).

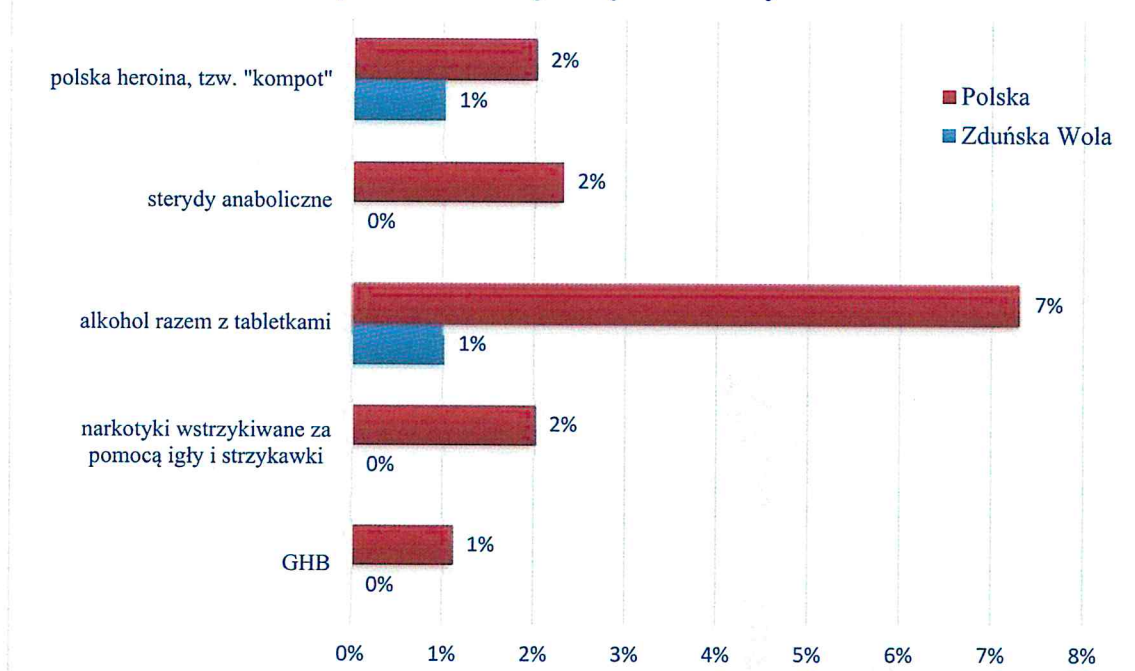
Wśród uczniów w badaniu ogólnopolskim, najpopularniejszą substancją psychoaktywną, jeśli chodzi o użycie chociaż raz w życiu, okazała się marihuana i haszysz (43%). Z kolei wśród uczniów Miasta Zduńska Wola są to zarówno leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza (7%), substancje wziewne (klej, aerozole itp.).

Wśród uczniów w badaniu ogólnopolskim, najpopularniejszą substancją psychoaktywną, jeśli chodzi o użycie w czasie ostatnich 12 miesięcy nadal są marihuana i haszysz (26%). Z kolei wśród uczniów Miasta Zduńska Wola wartość 4% uzyskały substancje wziewne (klej, aerozole, itp.).

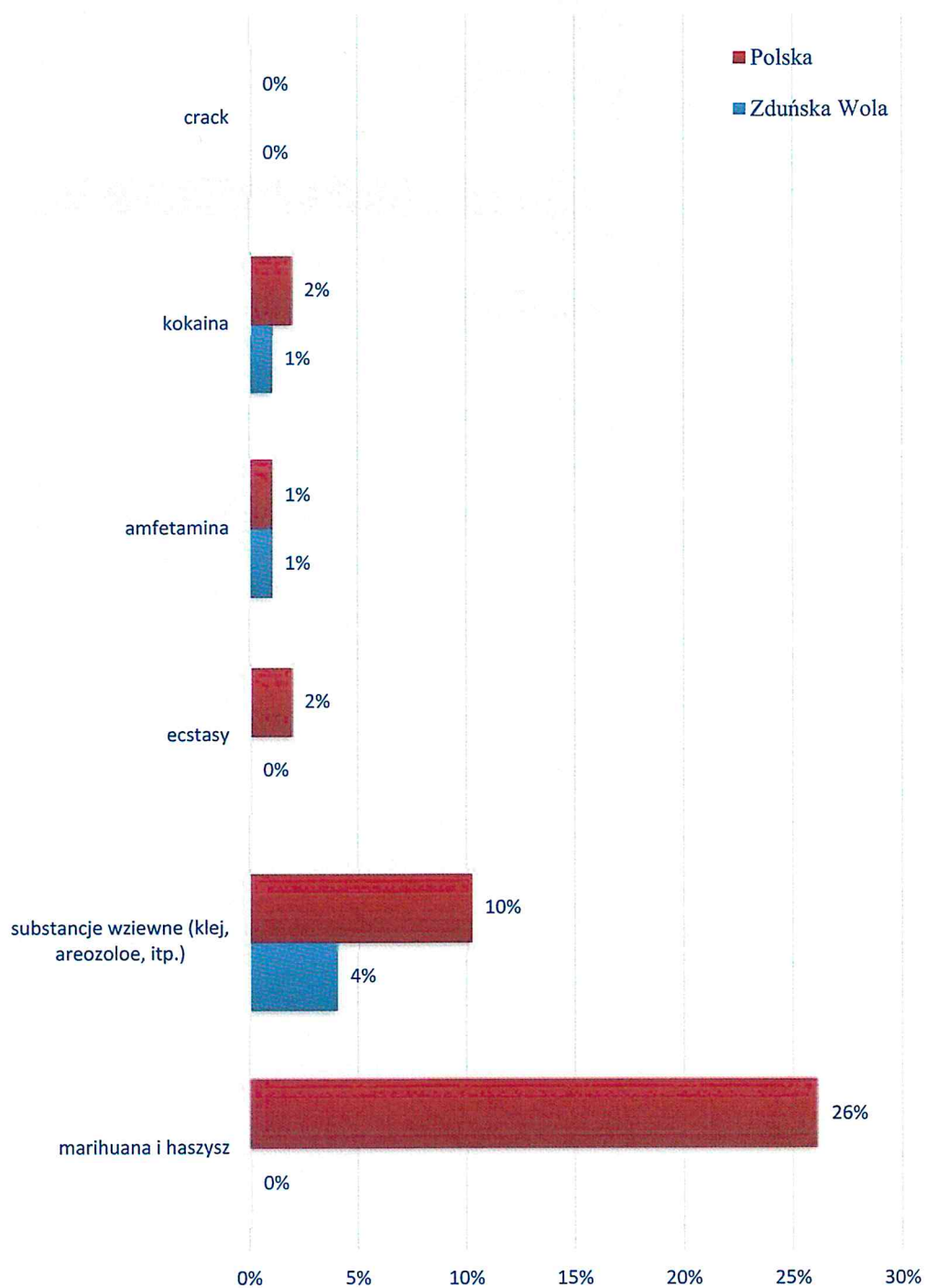
Wśród uczniów w badaniu ogólnopolskim, najpopularniejszą substancją psychoaktywną, jeśli chodzi o użycie w czasie ostatnich 30 dni nadal są marihuana i haszysz (15%). Z kolei wśród uczniów Miasta Zduńska Wola na pierwszym miejscu plasują się substancje wziewne (1%).

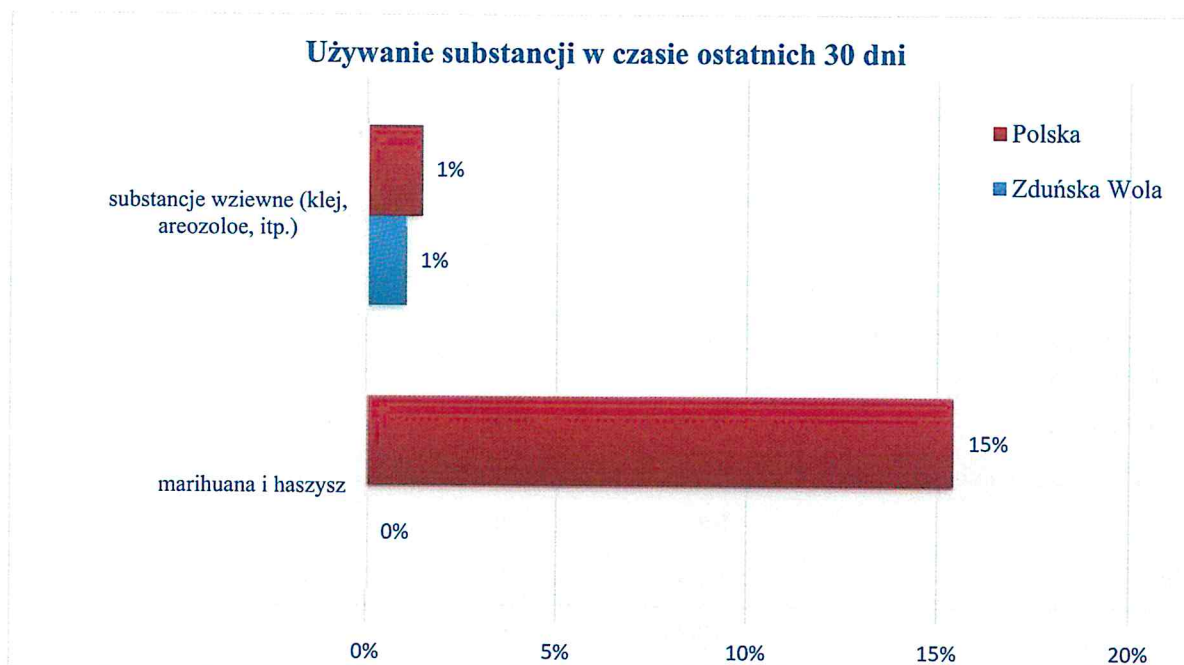

Używanie substancji kiedykolwiek w życiu cd.

Używanie substancji w czasie ostatnich 12 miesięcy

W poniższych tabelach zawarto pełne wyniki badania uczniów szkół podstawowych z terenu Miasta Zduńska Wola z zakresu użycia środków psychoaktywnych.

Użycie marihuany lub haszyszu							
ZDUŃSKA WOLA							
	Nie używałem	1-2 razy	3-5 razy	6-9 razy	10-19 razy	20-39 razy	40 razy lub więcej
W życiu	99%	1%	0%	0%	0%	0%	0%
W ciągu ostatnich 12 miesięcy	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
W ciągu ostatnich 30 dni	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Użycie substancji wzięwnych (kleju, aeroli itp.)							
ZDUŃSKA WOLA							
	Nie używałem	1-2 razy	3-5 razy	6-9 razy	10-19 razy	20-39 razy	40 razy lub więcej
W życiu	94%	3%	1%	1%	1%	0%	0%
W ciągu ostatnich 12 miesięcy	96%	2%	1%	1%	0%	0%	0%
W ciągu ostatnich 30 dni	99%	4%	0%	1%	0%	0%	0%

Użycie pozostałych substancji psychoaktywnych

ZDUŃSKA WOLA				
	<i>Nie, nigdy</i>	<i>Tak, w czasie ostatnich 30 dni</i>	<i>Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy</i>	<i>Tak, kiedykolwiek w życiu</i>
Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	93%	2%	2%	3%
Amfetamina	99%	0%	1%	0%
LSD lub inne halucynogeny	100%	0%	0%	0%
Crack	100%	0%	0%	0%
Kokaina	98%	1%	1%	0%
Heroina	100%	0%	0%	0%
Ecstasy	100%	0%	0%	0%
Grzyby halucynogenne	100%	4%	0%	0%
GHB	100%	0%	0%	0%
Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	100%	0%	0%	0%
Alkohol razem z tabletkami	99%	1%	0%	0%
Alkohol razem z marihuaną	100%	15%	0%	0%
Sterydy anaboliczne	100%	0%	0%	0%
Polska heroina, tzw. „kompot”	99%	4%	1%	0%

Pierwszą substancją psychoaktywną, jakiej użyli uczniowie Miasta Zduńska Wola były leki uspokajające i nasenne bez zalecenia lekarza (2%) oraz kokaina (1%).

Uczniowie zapytani o źródło pozyskania substancji psychoaktywnej najczęściej odpowiadali, że dostali te substancje od rodziców (2%) lub obcej osoby (1%). Natomiast, na pytanie o powód pierwszego użycia uczniowie Miasta Zduńska Wola najczęściej odpowiadali, że byli ciekawi (1%) oraz pragnęli zapomnieć o swoich problemach (1%).

Pierwsza użyta substancja psychoaktywna

ZDUŃSKA WOLA	
Nigdy nie spróbowałem(am) żadnej z niżej wymienionych substancji	97%
Leki uspokajające lub nasenne bez zalecenia lekarza	2%
Marihuana lub haszysz	0%
LSD	0%

Amfetamina	0%
Crack	0%
Kokaina	1%
Heroina	0%
Ecstasy	0%
Grzyby halucynogenne	0%
GHB	0%
Polska heroina, czyli tzw. „kompot”	0%
Spróbowałem(am) jakiegoś środka odurzającego, ale nie wiem, co to był za środek	0%

Źródło pozyskania substancji psychoaktywnej podczas pierwszego użycia

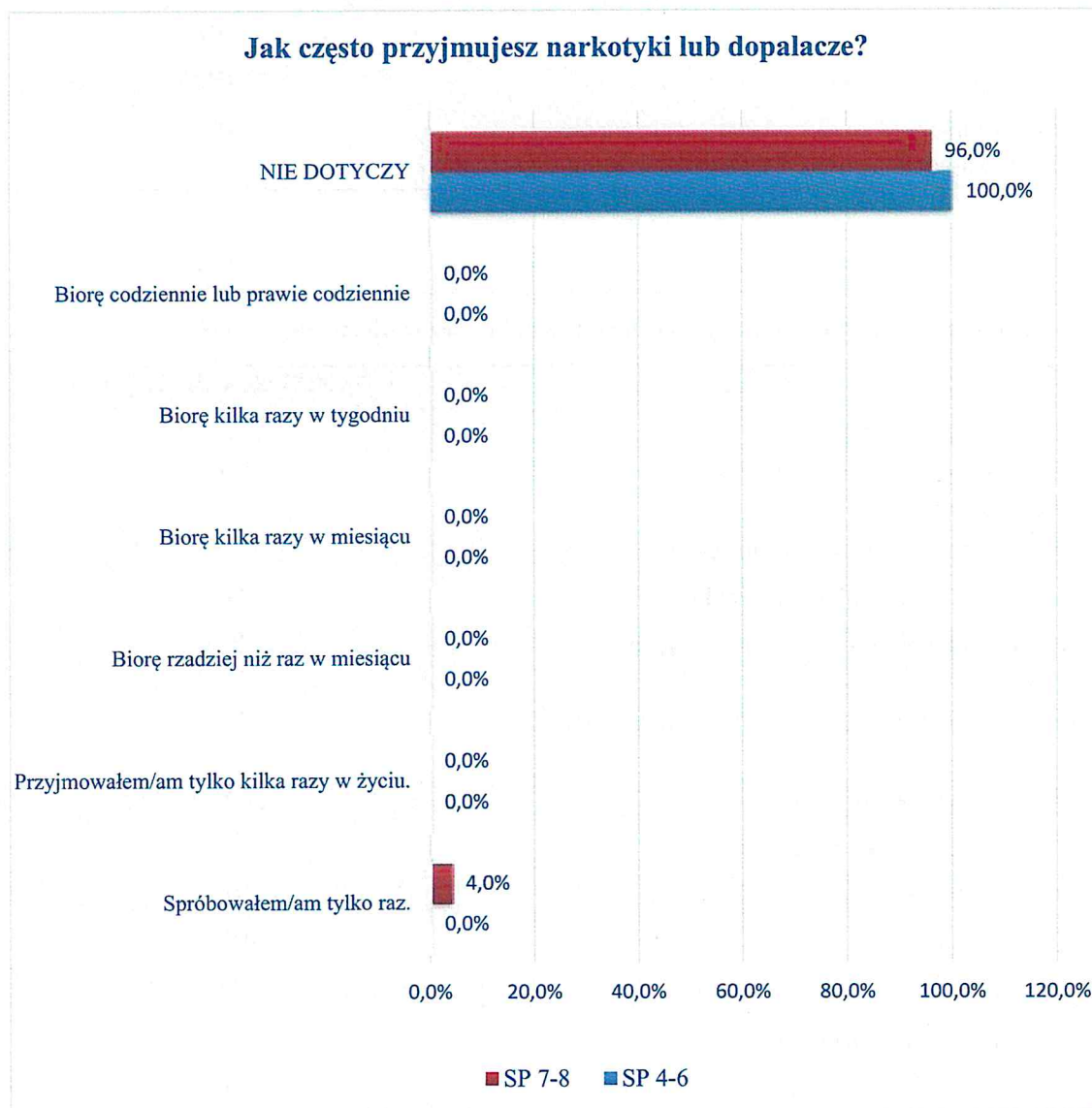
ZDUŃSKA WOLA	
Nigdy nie używałem(am) żadnej z poprzednio wymienionych substancji	96%
Dostałem(am) od starszego brata lub siostry	0%
Dostałem(am) od starszego kolegi/koleżanki	0%
Dostałem(am) od kolegi/koleżanki w moim wieku lub młodszych ode mnie"	0%
Dostałem(am) od kogoś, kogo znałem(am) ze słyszenia, ale nie osobiście"	0%
Dostałem(am) od obcej osoby	1%
Braliśmy to wspólnie, w grupie przyjaciół	0%
Kupiłem od kolegi	0%
Kupiłem od obcej osoby	0%
Dostałem od jednego z rodziców	2%
Wziąłem z domu, bez pozwolenia rodziców	0%
Żadne z powyższych	1%

Powód pierwszego użycia substancji psychoaktywnej (pytanie wielokrotnego wyboru)

ZDUŃSKA WOLA	
Nigdy nie używałem(am) żadnej z uprzednio wymienionych substancji	96%
Chciałem(am) się czuć na „haju”	0%
Nie chciałem(am) odstawać od grupy	0%
Nie miałem(am) nic do roboty	0%
Byłem(am) ciekawy	1%

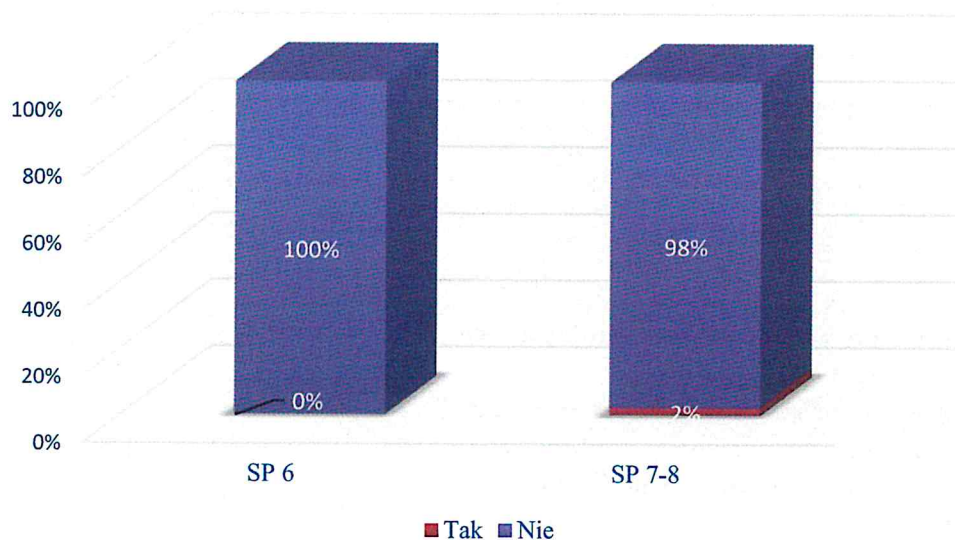
Chciałem(am) zapomnieć o swoich problemach	1%
Inny powód	1%
Nie pamiętam powodu	1%

Na pytanie: „Jak często przyjmujesz narkotyki lub dopalacze?” zduńskowolscy uczniowie deklarowali, że ten problem ich nie dotyczy lub spróbowali tylko raz w życiu.

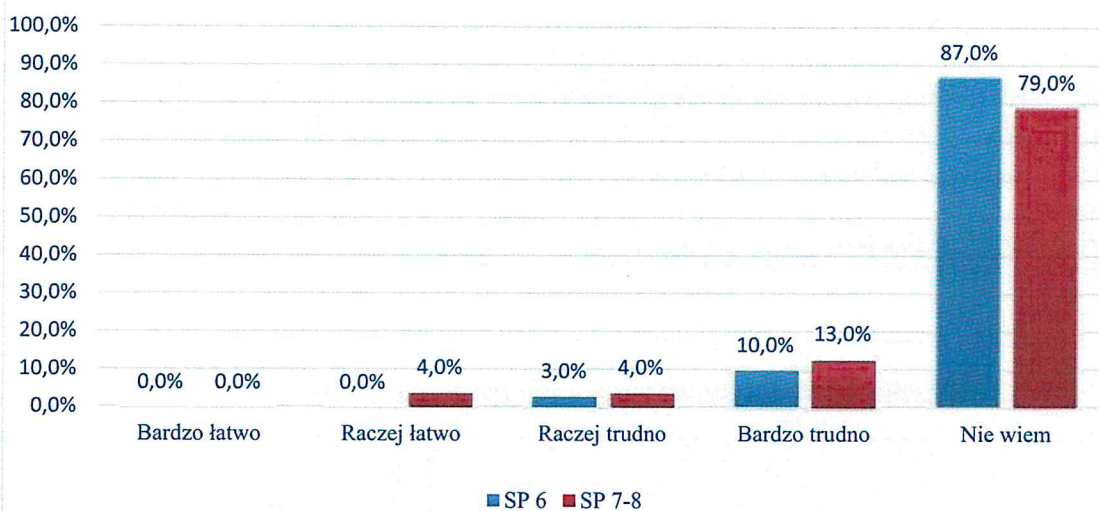

Poniższe wykresy przedstawiają wiedzę na temat źródeł pozyskiwania narkotyków oraz subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy. Zdecydowana większość uczniów nie wie, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze (klasy 6: 100%; klasy 7-8: 98%). Jednakże zauważalna część uczniów deklaruje, że zakup tych substancji jest bardzo trudny i raczej trudny (klasy 6: 13%; klasy 7-8: 17%).

Czy wiesz, gdzie lub u kogo można kupić narkotyki lub dopalacze?

Czy łatwo jest kupić narkotyki w Twoim środowisku?

POSTAWY UCZNIÓW WOBEC SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach 6

<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	7%	29%	41%	23%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	1%	18%	45%	36%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	57%	19%	17%	7%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	0%	3%	36%	61%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	3%	3%	39%	55%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	3%	9%	39%	50%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	0%	3%	32%	64%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	57%	19%	18%	5%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	3%	5%	43%	48%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	3%	11%	50%	37%

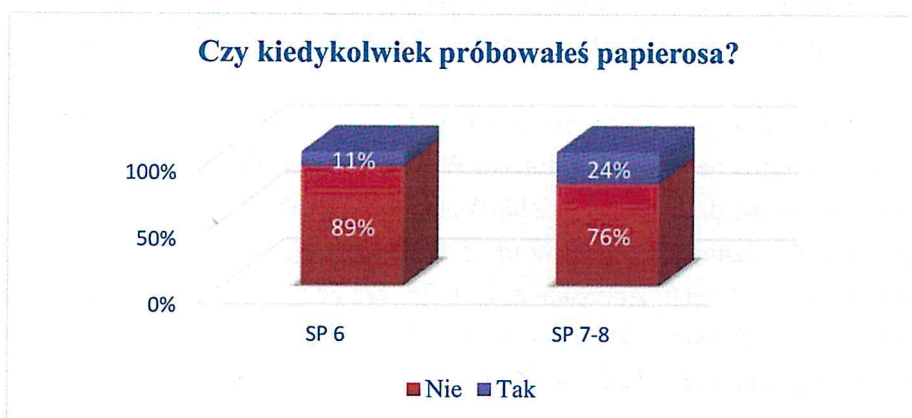
Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach 7-8

<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	8%	30%	46%	16%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	4%	25%	51%	21%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	43%	27%	25%	5%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	1%	7%	50%	42%

Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	2%	7%	45%	45%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	1%	9%	44%	46%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	1%	6%	41%	53%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	48%	23%	21%	7%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	2%	9%	47%	43%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	6%	18%	52%	24%

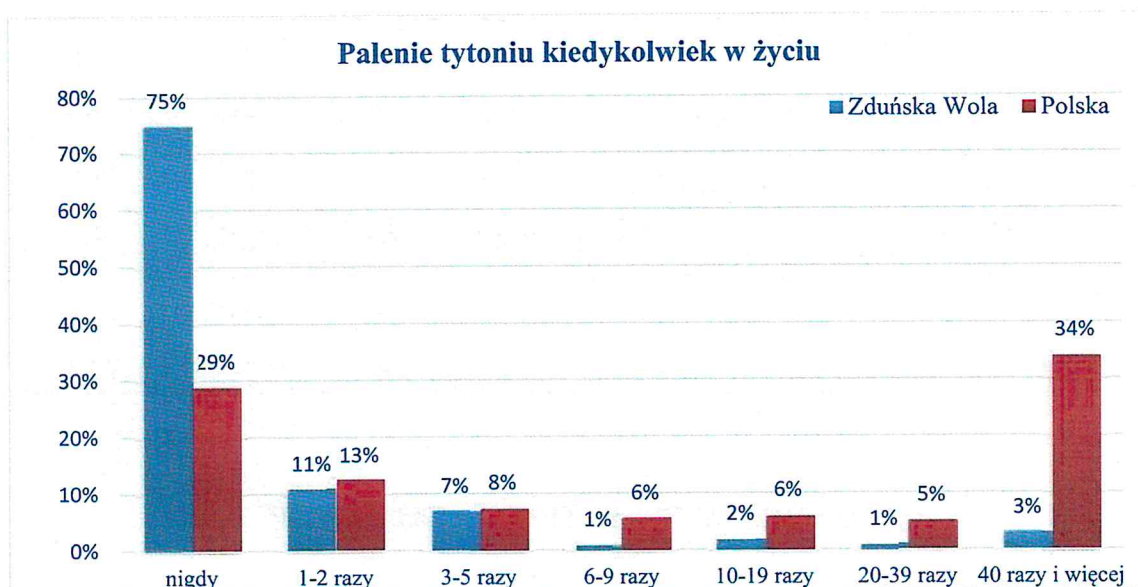
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY

Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Inicjację nikotynową ma za sobą 11% uczniów klas 6 i 24% uczniów klas 7-8.

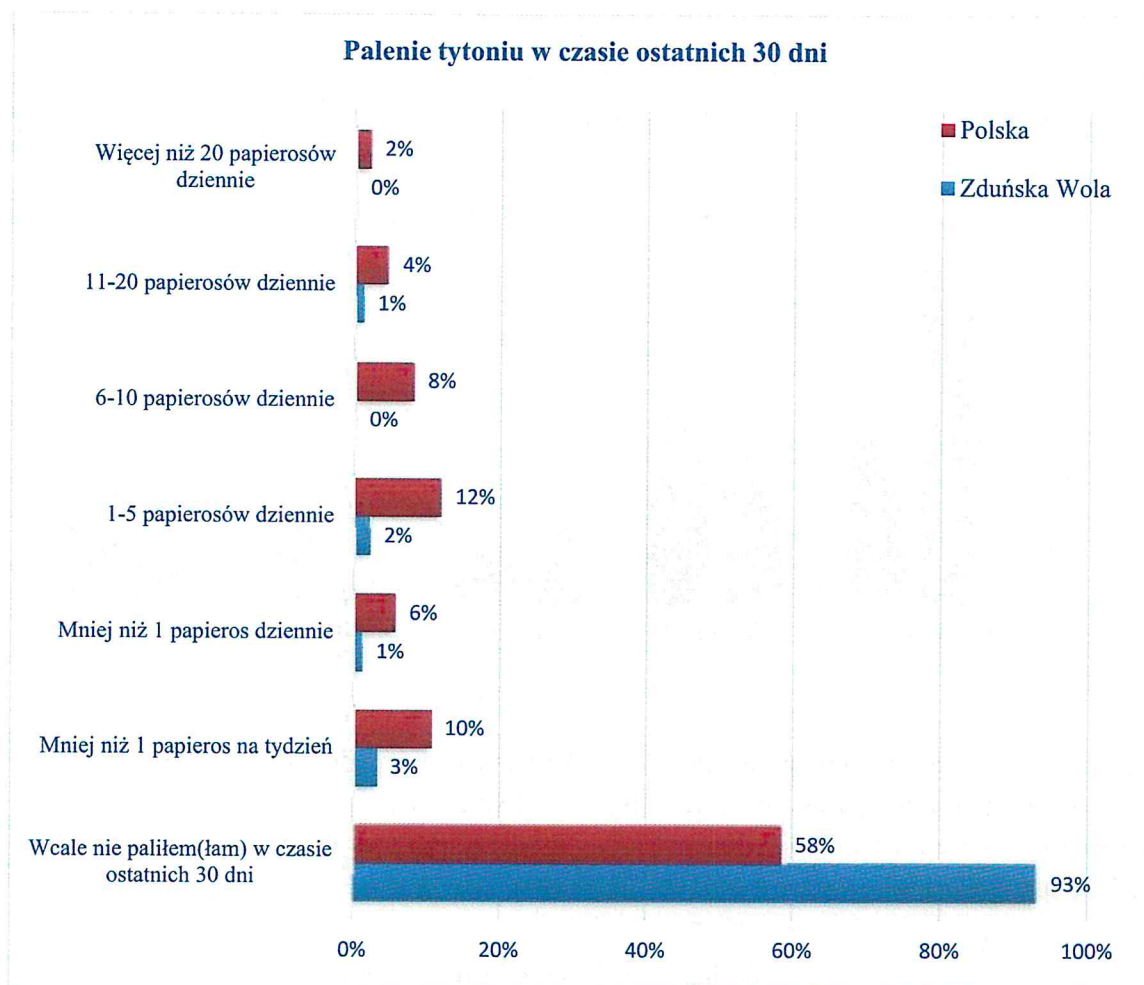
Większość uczniów Miasta Zduńska Wola deklaruje, że nigdy nie paliła (75%). Rozkład pozostałych odpowiedzi również wskazuje na to, iż uczniowie Miasta Zduńska Wola z reguły palą rzadziej i mniej niż młodzież z próby ogólnopolskiej:

- 1-2 razy: Zduńska Wola o 2% rzadziej,
- 3-5 razy: Zduńska Wola o 1% rzadziej,
- 6-9 razy: Zduńska Wola o 5% rzadziej,
- 10-19 razy: Zduńska Wola o 4% rzadziej,
- 20-39 razy: Zduńska Wola o 4% rzadziej,
- 40 razy i więcej: Zduńska Wola o 31% rzadziej.

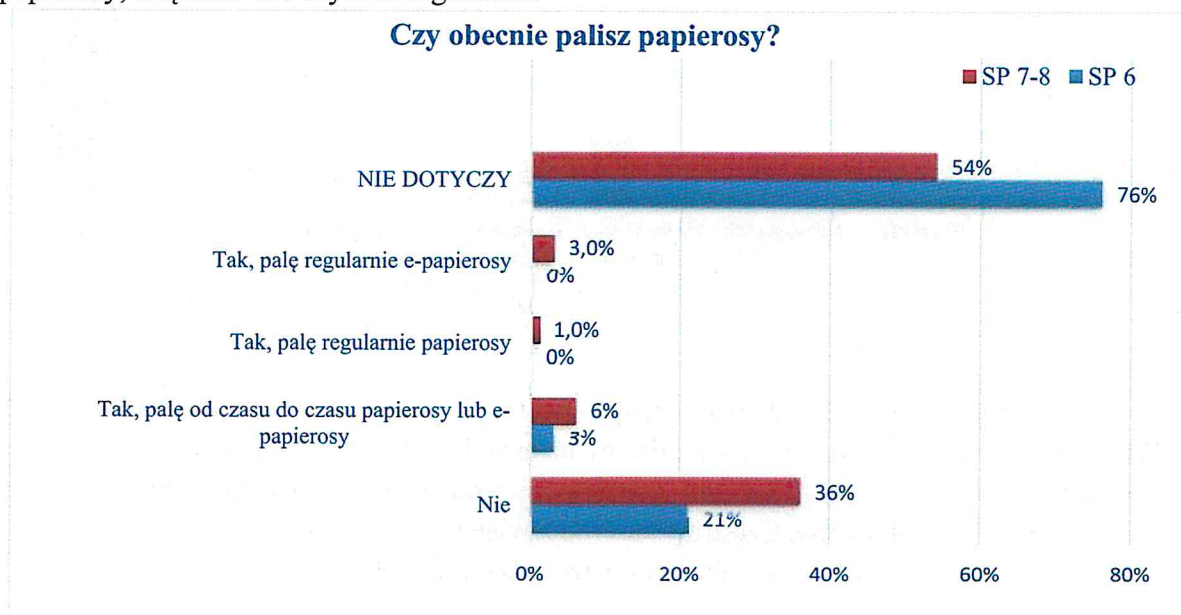

Podobne różnice ujawniają deklaracje uczniów związane z paleniem papierosów w ciągu miesiąca przed badaniem. Uczniowie Miasta Zduńska Wola w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem palili rzadziej i mniej w porównaniu do swoich rówieśników z terenu całej Polski. Struktura odpowiedzi uczniów:

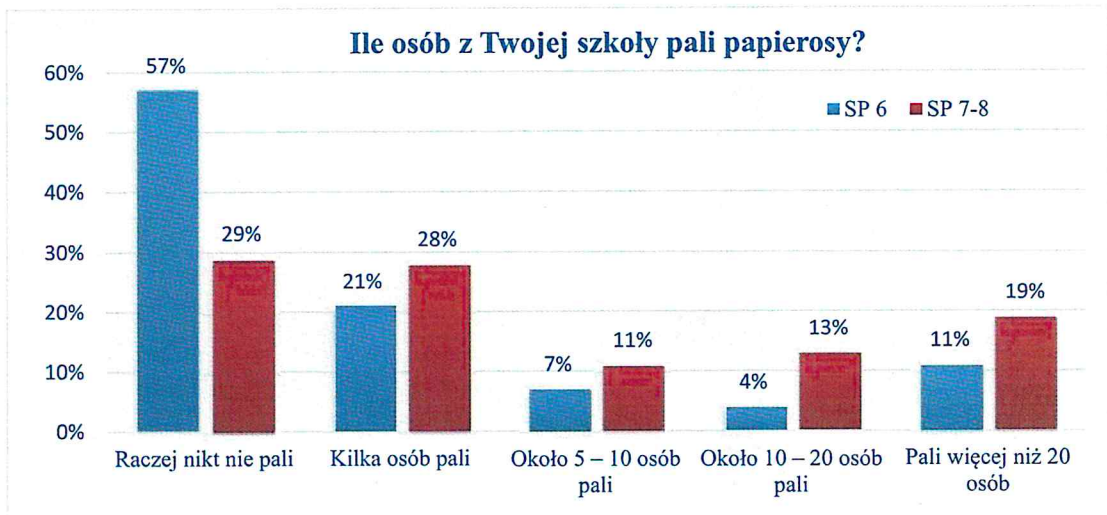
- wcale nie paliłem(łam) w czasie ostatnich 30 dni: Zduńska Wola o 35% częściej,
- mniej niż 1 papieros na tydzień: Zduńska Wola o 7% rzadziej,
- mniej niż 1 papieros dziennie: Zduńska Wola o 5% rzadziej,
- 1-5 papierosów dziennie: Zduńska Wola o 10% rzadziej,
- 6-10 papierosów dziennie: Zduńska Wola o 8% rzadziej,
- 11-20 papierosów dziennie: Zduńska Wola o 3% rzadziej,
- Więcej niż 20 papierosów dziennie: Zduńska Wola o 2% rzadziej.

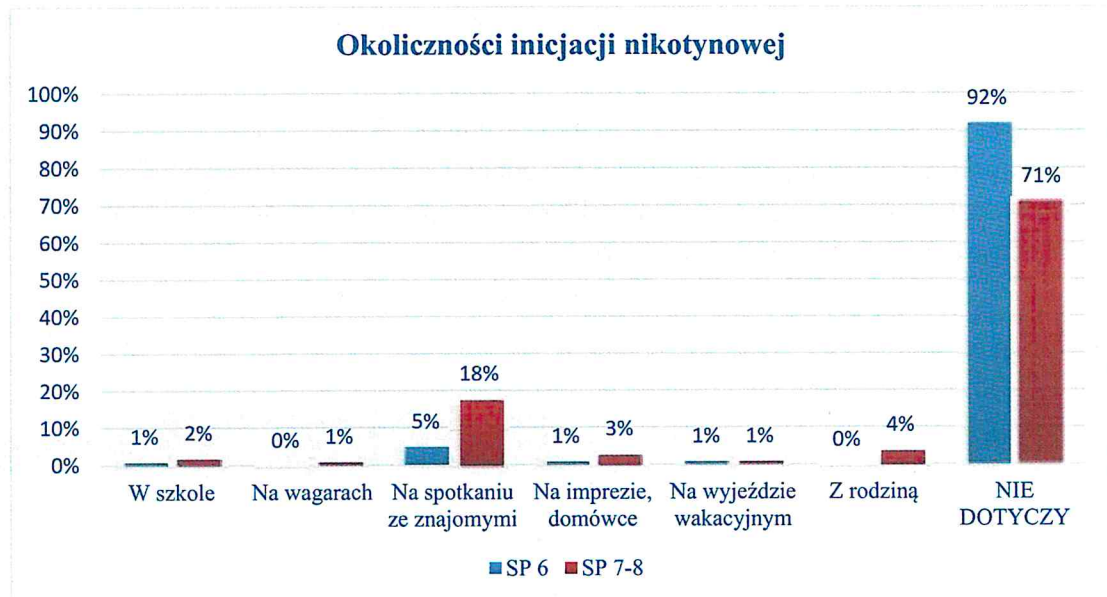
Zdecydowana większość uczniów z Miasta Zduńska Wola, którzy mają za sobą inicjację nikotynową aktualnie nie pali papierosów (łącznie odpowiedzi nie i nie dotyczy: klasy 6 – 97%; klasy 7-8: 90%). Jednakże 6% starszych uczniów deklaruje, że pali od czasu do czasu tradycyjne papierosy lub e-papierosy, a łącznie 4% czyni to regularnie.

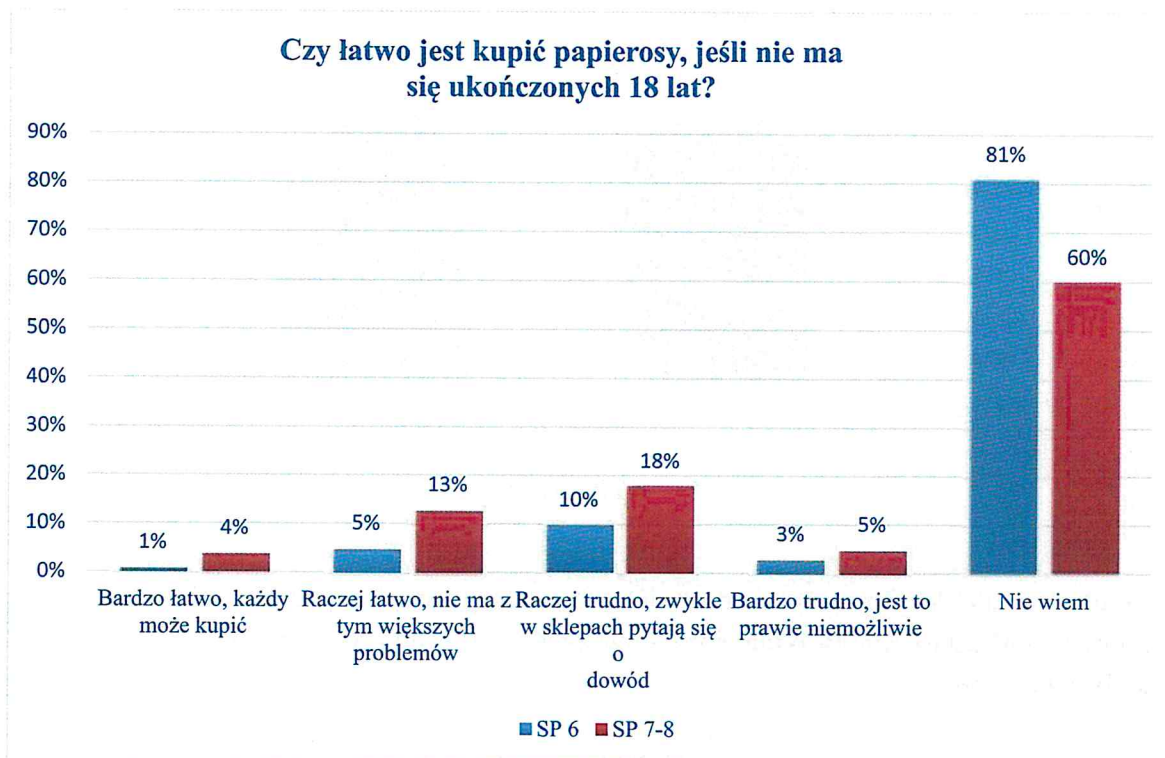
Uczniowie młodszych klas w większości oceniają, że ich koledzy raczej nie palą lub pali tylko kilka osób (łącznie 78%). Inaczej kształtują się wyniki wśród starszych uczniów. Wśród uczniów klas 7-8 podobnie stwierdza już 57% uczniów, a 19% twierdzi, że zna więcej niż 20 osób, które palą papierosy.

Najczęściej wskazywaną przez uczniów okolicznością zapalenia pierwszego papierosa było spotkanie ze znajomymi (klasy 6: 5%; klasy 7-8: 18%). Niepokojący jest fakt, iż część uczniów pierwszego papierosa zapaliła na terenie szkoły. W większości jednak ten problem nie dotyczy (klasy 6: 92%; klasy 7-8: 71%).

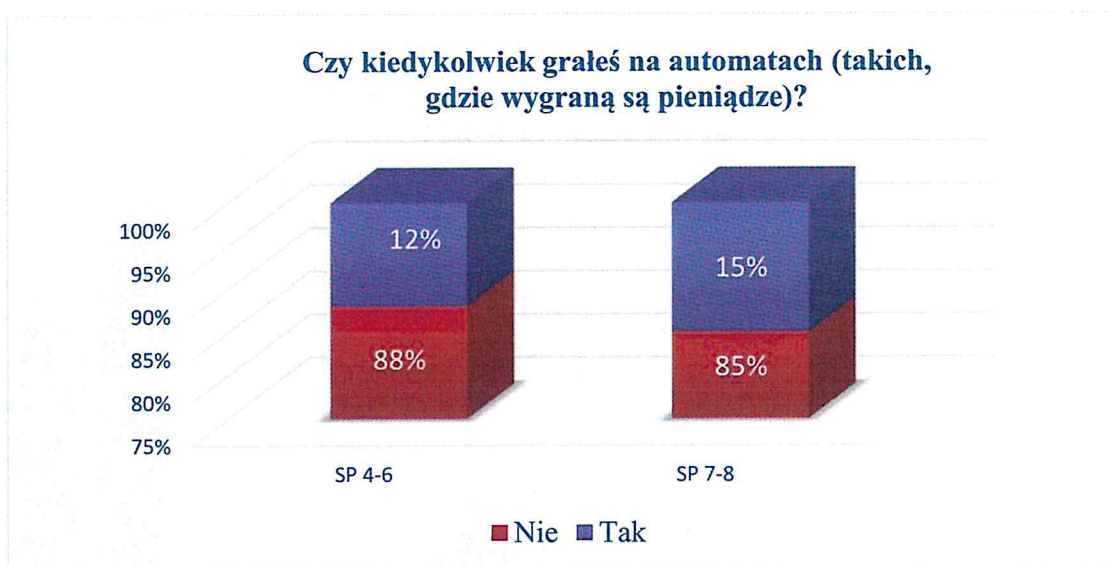
W badaniu uczniowie dokonali oceny łatwości, z jaką można dokonać zakupu papierosów. Większość uczniów nie знаło odpowiedzi na to pytanie (klasy 6: 81%; klasy 7-8: 60%). Jednakże łącznie 6% uczniów klas 6 i 17% klas 7-8 oceniło, że raczej łatwo lub bardzo łatwo jest kupić papierosy osobom poniżej 18 roku życia. Część uczniów odpowiedziała, że jest to raczej trudne, ponieważ zwykle w sklepach sprzedawcy proszą o dokument potwierdzający wiek.

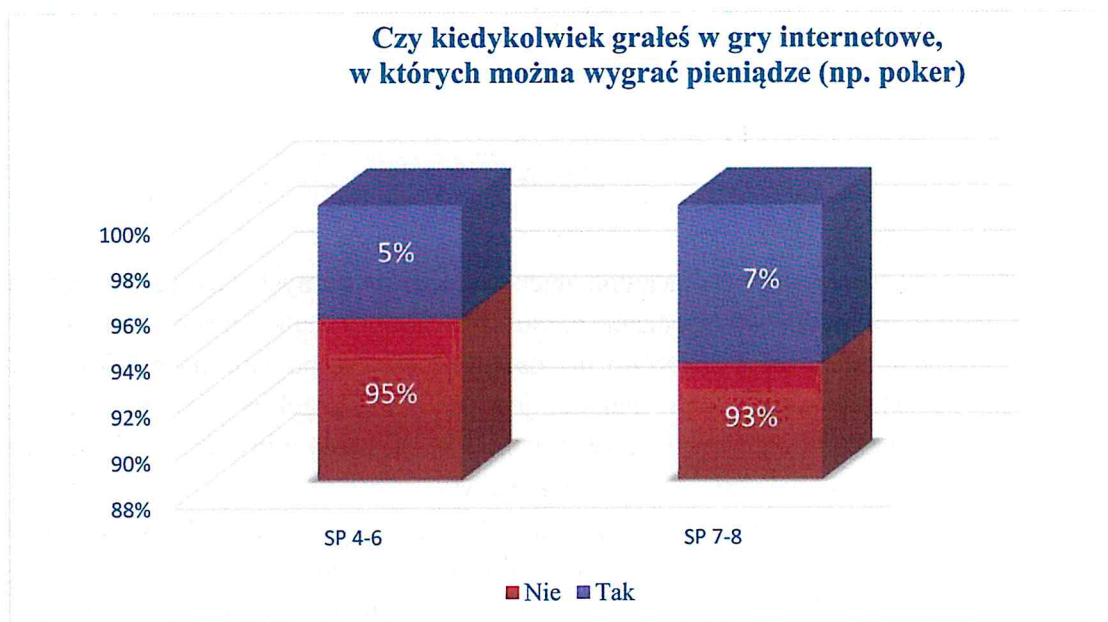
HAZARD

Prawie 5% młodzieży polskiej gra na automatach o niskich wygranych. Gra na automatach stanowi jedną z często praktykowanych form spędzania czasu wolnego (przynajmniej raz na tydzień lub prawie codziennie). Nastolatki w stopniu większym niż osoby dorosłe są podatne na patologiczny hazard, a zwłaszcza na negatywne skutki gier. Faktem jest, że – szczególnie dla młodzieży – hazard w Internecie jest generalnie dużo łatwiej dostępny niż hazard tradycyjny, ze względu na mniejszą kontrolę wieku oraz możliwość grania o dużo niższe stawki.

Poniższe wykresy ilustrują popularność gier hazardowych wśród młodych mieszkańców Miasta Zduńska Wola. Większość uczniów nie korzystała nigdy z formy „rozrywki”, jaką jest gra na automatach (klasy 6: 88%; klasy 7-8: 85%). Aczkolwiek, ogólny odsetek uczniów, którzy mieli kontakt z grą na automatach jest zauważalny.

W porównaniu do gier na automatach, internetowe gry „na pieniądze” są mniej popularne wśród uczniów szkół Miasta Zduńska Wola. 95% młodszych i 93% starszych uczniów nie ma doświadczenia z taką formą rozrywki.

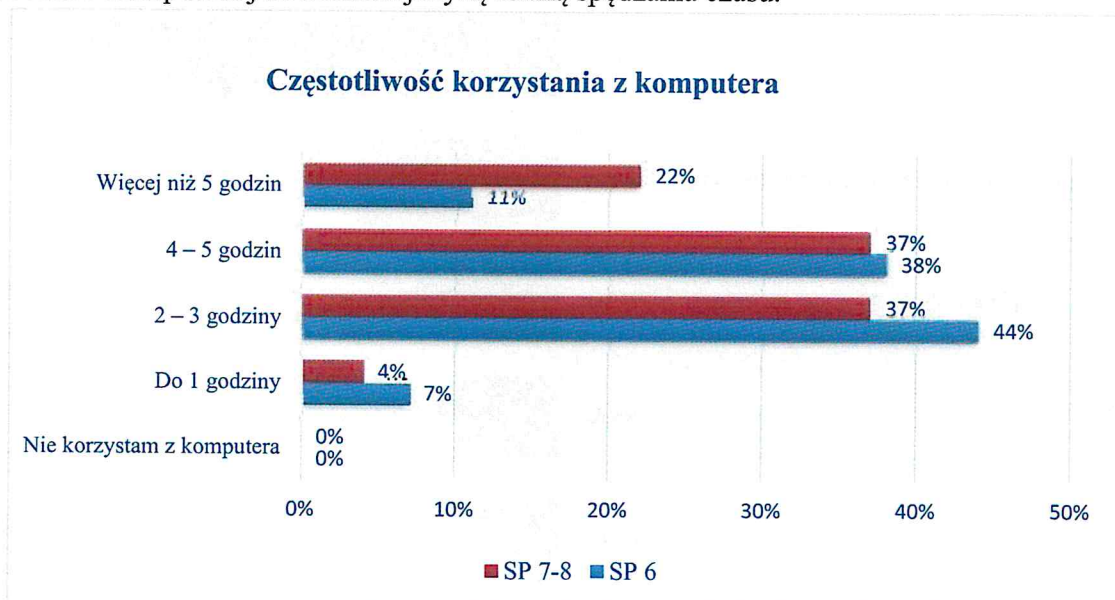
UZALEŻNIENIE OD INTERNETU I CYBERPRZEMOC

Nadmierne korzystanie z Internetu staje się dziś niezwykle poważnym problemem społecznym. Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci i młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki. Badania pokazują, że problem staje się coraz poważniejszy i wymaga szybkiej reakcji rodziców, opiekunów i pedagogów.

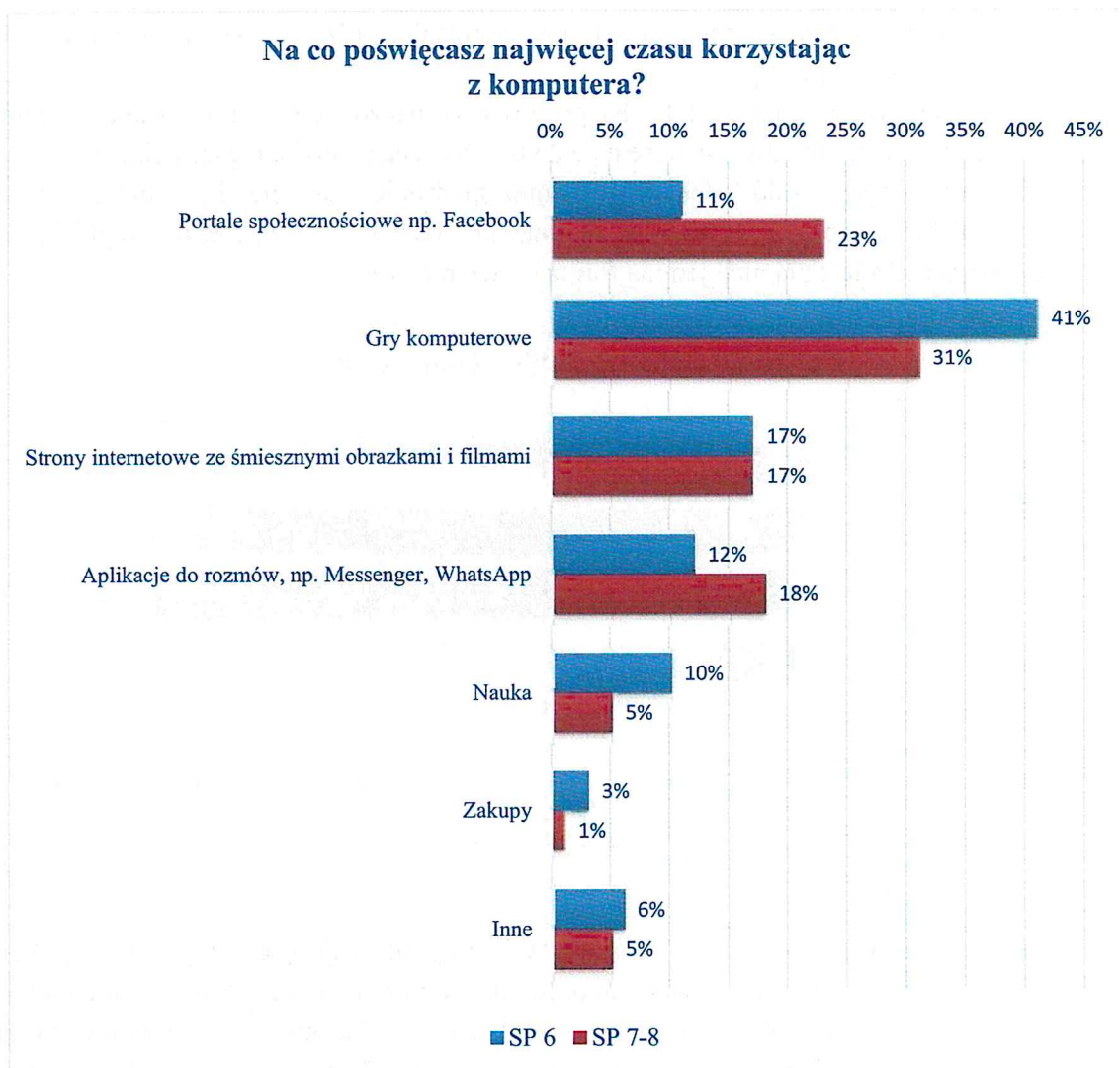
W Polsce 23% badanych nastolatków (w wieku 11-16 lat) stwierdziło u siebie przynajmniej jeden z badanych symptomów nadużywania Internetu. Najczęściej występujący symptom to surfowanie po

Internetu nawet wtedy, kiedy to specjalnie nie jest interesujące (38%) oraz zaniedbywanie rodziny, znajomych i nauki szkolnej (35%).

Wraz z wiekiem wzrasta dzienna liczba godzin przeznaczonych na korzystanie z komputera. Większość uczniów spędza przed komputerem od dwóch do trzech godzin dziennie (klasy 6: 44%; klasy 7-8: 37%). Jednakże część uczniów deklaruje również spędzanie czasu przed komputerem powyżej 4 godzin (łącznie 49% klasy 6 i 59% klas 7-8). W praktyce może to oznaczać, że po przyjściu ze szkoły korzystanie z komputera jest dla nich jedyną formą spędzania czasu.

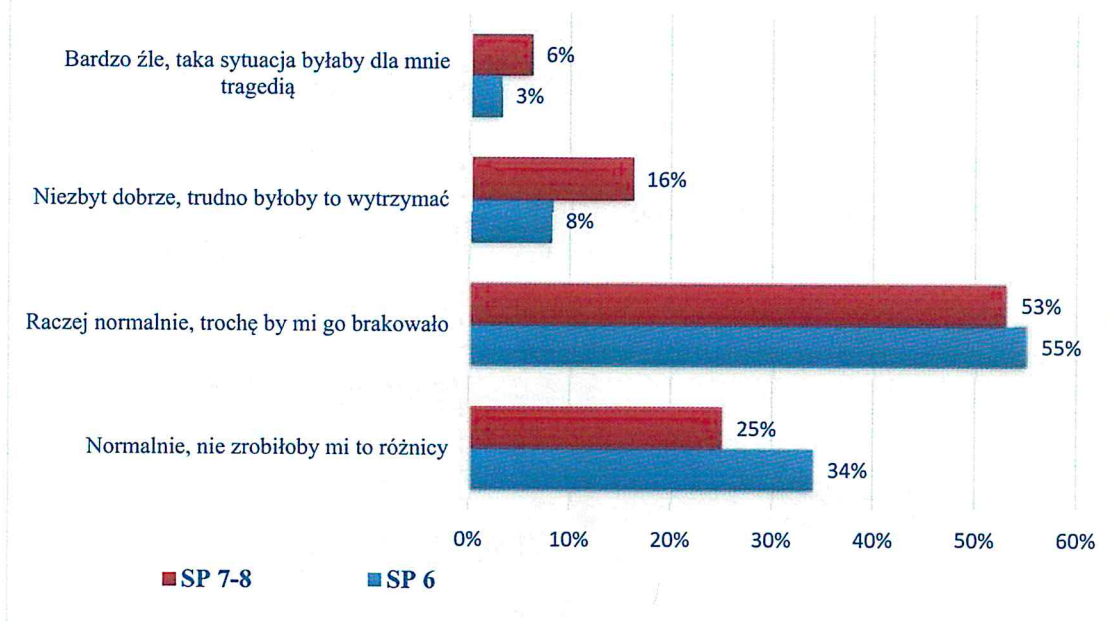
W badaniu ankietowym uczniowie wskazali, w jaki sposób najczęściej wykorzystują komputer, kiedy spędzają przy nim czas. Najbardziej popularnymi formami okazują się gry komputerowe (klasy 6: 41%; klasy 7-8: 31%), portale społecznościowe (klasy 6: 11%; klasy 7-8: 23%), strony internetowe ze śmiesznymi obrazkami i filmikami (klasy 6: 17%; klasy 7-8: 17%) oraz aplikacje do rozmów (klasy 6: 12%; klasy 7-8: 18%).

Łącznie 34% uczniów klas 6 oraz 25% uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub wpływ ten byłby niewielki. Aczkolwiek, spora część uczniów przyznaje, że odczułaby brak dostępu do Internetu (klasy 6: 55%; klasy 7-8: 53%). Jednocześnie relatywnie niewielka grupa uczniów stwierdziła, że korzystanie z komputera jest dla nich na tyle istotne, że brak takiej możliwości odczuliby negatywnie (klasy 6: 11%; klasy 7-8: 22%).

Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajzeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy.

Jakbyś się czuł/a, gdybyś przez cały tydzień nie byłoby dostępu do Internetu?

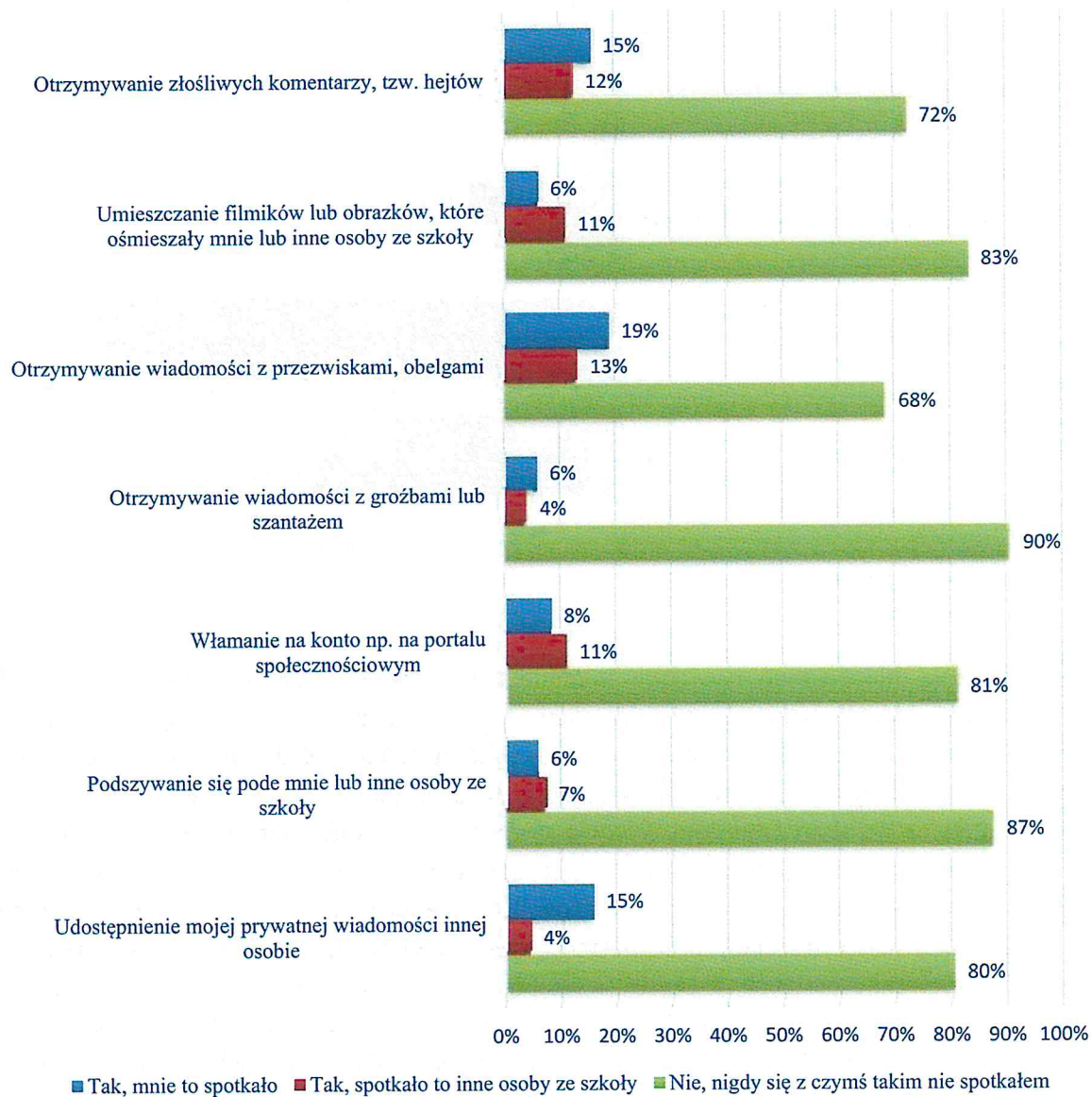
Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest atrakcyjnym medium. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W badaniu sprawdzono doświadczenia związane z cyberprzemocą. Wyniki badań wskazują, że uczniom Zduńskiej Woli nie są obce wymienione poniżej doświadczenia.

15% uczniów klas 6 i 27% uczniów klas 7-8 doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

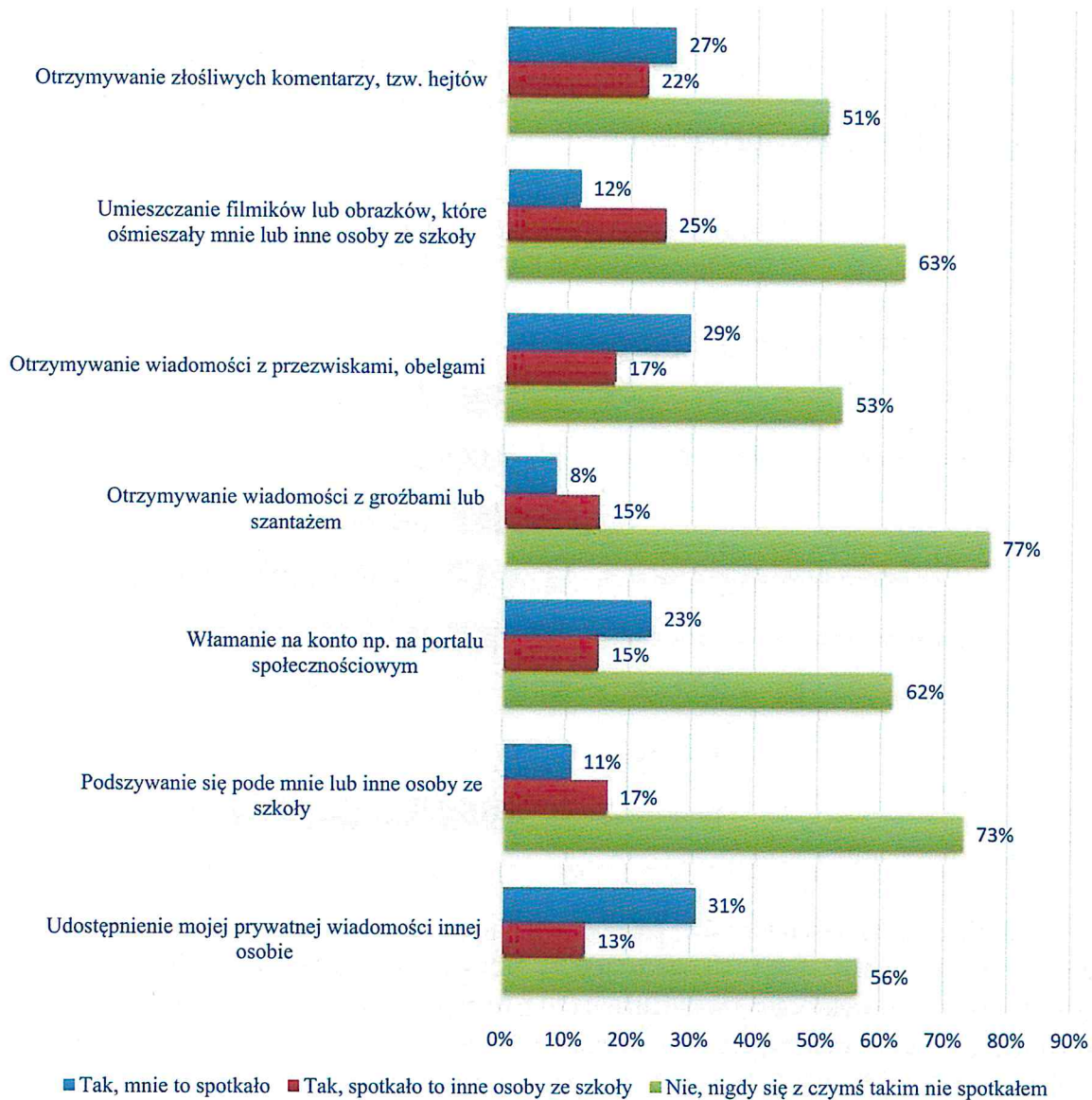
Młodzi ludzie doświadczyli również otrzymywania wiadomości z przezwiskami (klasy 6: 19%; klasy 7-8: 29%), udostępnienia prywatnej wiadomości osobom trzecim (klasy 6: 15%; klasy 7-8: 31%) oraz włamania na konto np. na portalu społecznościowym (klasy 6: 8%; klasy 7-8: 23%).

Należy zwrócić uwagę na prowadzenie szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.

Styczność z cyberprzemocą: klasy 6

Styczość z cyberprzemocą: klasy 7-8

ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU SZKOLNYM ZDANIEM PEDAGOGÓW/PSYCHOLOGÓW SZKOLNYCH

Zdaniem pedagogów/psychologów szkół podstawowych Miasta Zduńska Wola najczęstszym problemem jest zaniedbywanie obowiązków szkolnych (67%), następnie zachowania agresywne (66%), palenie tytoniu (49%), wagarowanie (34%).

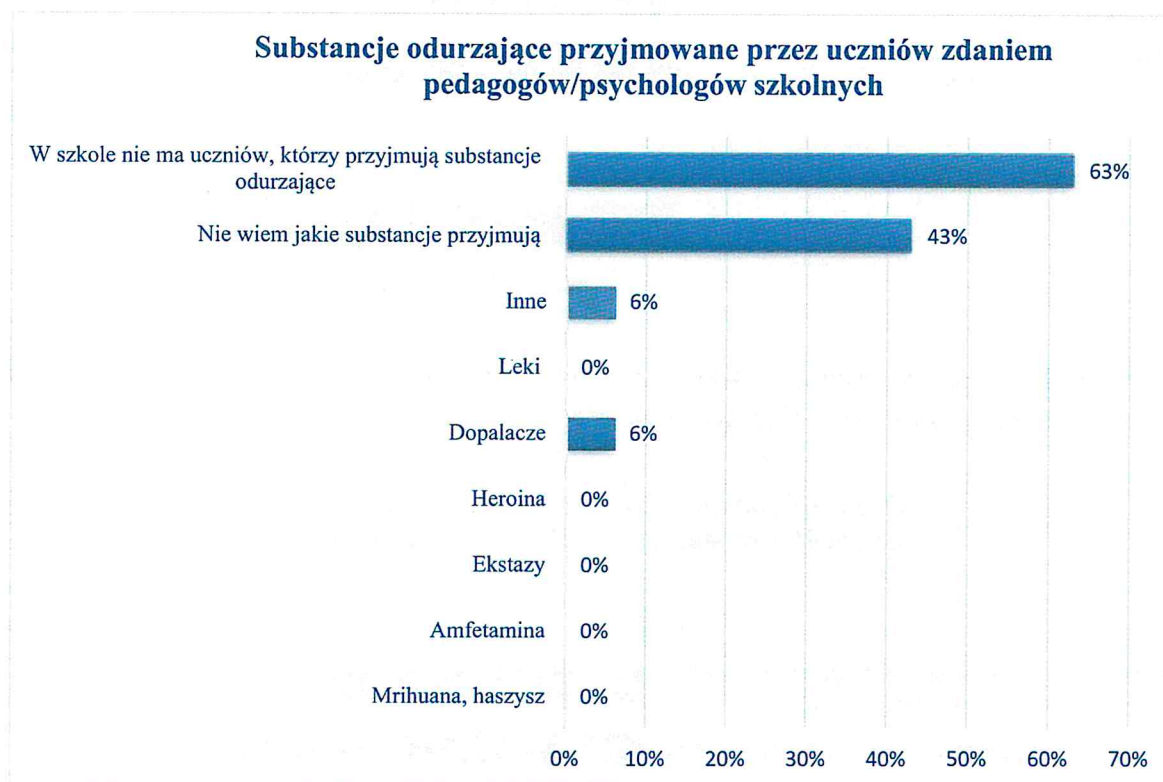
Zdaniem 23% respondentów palenie tytoniu praktycznie nie występuje w ich szkołach, podobnie w przypadku: picia alkoholu (60%); zażywania substancji psychoaktywnych (77%); wagarowania (21%); wykroczeń i wandalizmu (49%) czy przedwczesnej aktywności seksualnej (97%). Z kolei bardzo często występującymi problemami są: zachowania agresywne (46%) i zaniedbywanie obowiązków szkolnych (63%). W poniższej tabeli zaprezentowano szczegółowy rozkład odpowiedzi.

Ocena częstości występowania problemów w środowisku dzieci i młodzieży wg pedagogów/psychologów szkolnych

Problem	Bardzo często	Często	Rzadko	Praktycznie nie występuje
Palenie tytoniu	9%	29%	40%	23%
Picie alkoholu	3%	6%	31%	60%
Zażywanie substancji psychoaktywnych	0%	0%	23%	77%
Zachowanie agresywne, autoagresywne, cyberprzemoc	6%	40%	43%	11%
Zaniedbywanie obowiązków szkolnych	9%	54%	31%	6%
Wagary	3%	17%	51%	29%

Drobne wykroczenia, wandalizm, chuligaństwo	0%	3%	49%	49%
Okaleczenia własnego ciała	0%	9%	37%	54%
Przedwczesna aktywność seksualna i jej konsekwencje (ciąża nastolatek, HIV/AIDS i inne choroby przenoszone drogą płciową)	0%	0%	3%	97%

W badaniu respondenci wskazali substancje odurzające, które ich zdaniem są przyjmowane przez uczniów. Zdaniem 63% pedagogów/psychologów w ich placówkach nie ma uczniów, którzy przyjmują substancje odurzające. Przeciwnego zdania jest 12% i wskazało na dopalacze i napoje energetyczne.

Ważną kwestią było również poznanie działań profilaktycznych podejmowanych przez szkoły. 100% badanych pedagogów/psychologów przyznało, że w ich szkołach przeprowadza się lekcje wychowawcze dotyczące zachowań ryzykownych; w 97% spotkania z policją i dyżury nauczycieli. Oprócz widocznych na poniższym wykresie działań profilaktycznych respondenci wymieniali: spotkania z kuratorem sądowym, współpracę z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, realizację programów profilaktycznych.

W przypadku zaobserwowania w szkole zachowań ryzykownych podejmowane są działania profilaktyczne zaprezentowane na poniższym wykresie.

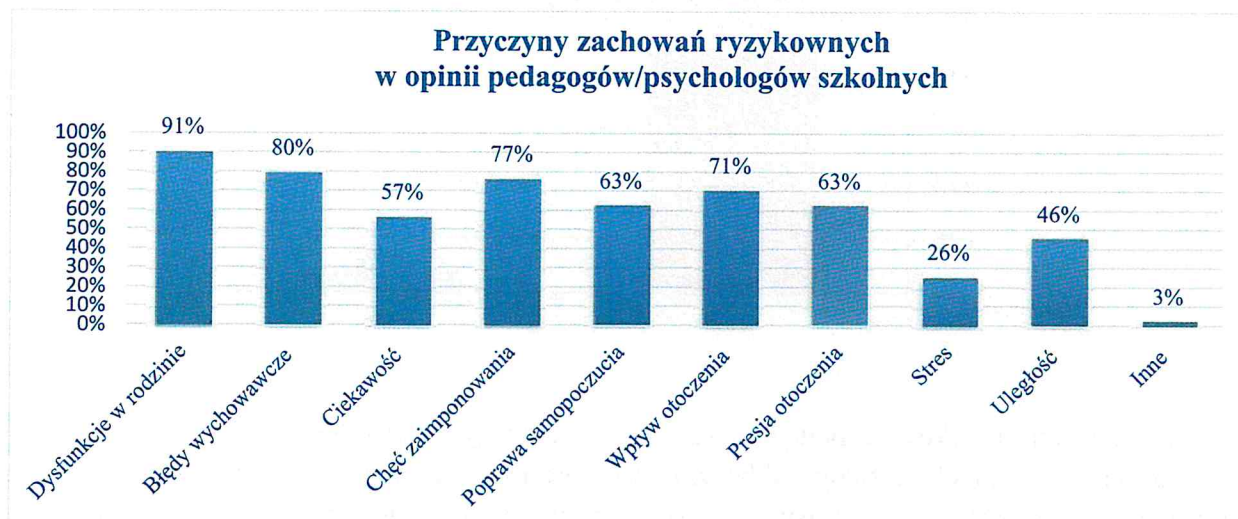

Pedagodzy/psycholodzy szkolni ocenili skuteczność podejmowanych przez szkoły działań profilaktycznych. W ocenie respondentów wszystkie z zaproponowanych rozwiązań przynoszą oczekiwane skutki.

Ocena skuteczności podejmowanych działań wg pedagogów/psychologów szkolnych

Działanie:	Skuteczny	Średnio skuteczny	Mało skuteczny	Nieskuteczny
Wdrażanie programu profilaktyki	54%	40%	6%	0%
Rozmowy wychowawcze indywidualne	74%	26%	0%	0%
Rozmowy wychowawcze z całą klasą	51%	40%	9%	0%
Powiadomienie rodziców i wzajemna współpraca	63%	34%	3%	0%
Motywowanie do zmiany	51%	40%	9%	0%
Wspieranie zmian w zachowaniu	66%	29%	6%	0%
Powiadamianie odpowiednich służb przez nauczycieli, dyrekcję	60%	34%	6%	0%

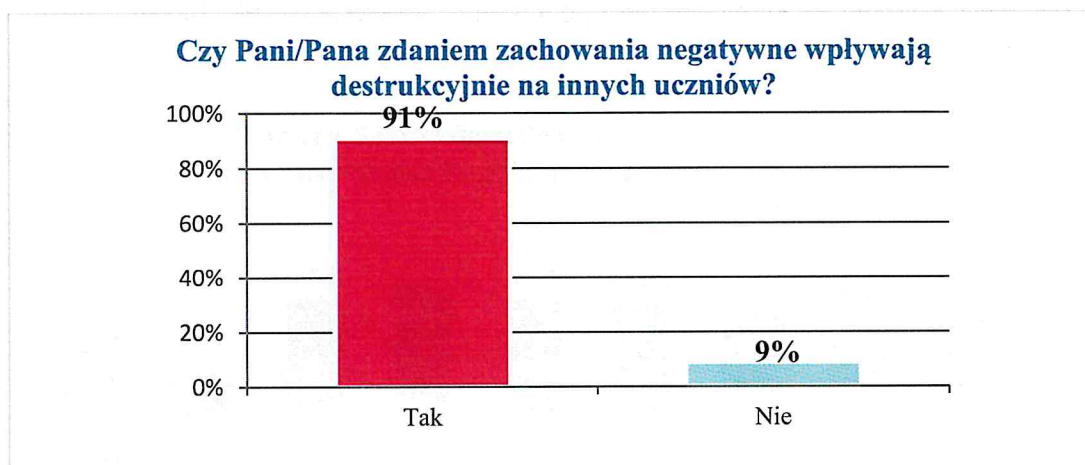
Szczegółowy rozkład odpowiedzi respondentów dotyczących przyczyn zachowań ryzykownych ich wychowanków zaprezentowano na poniższym wykresie. Ankietowani mogli wskazać na więcej niż jedną przyczynę.

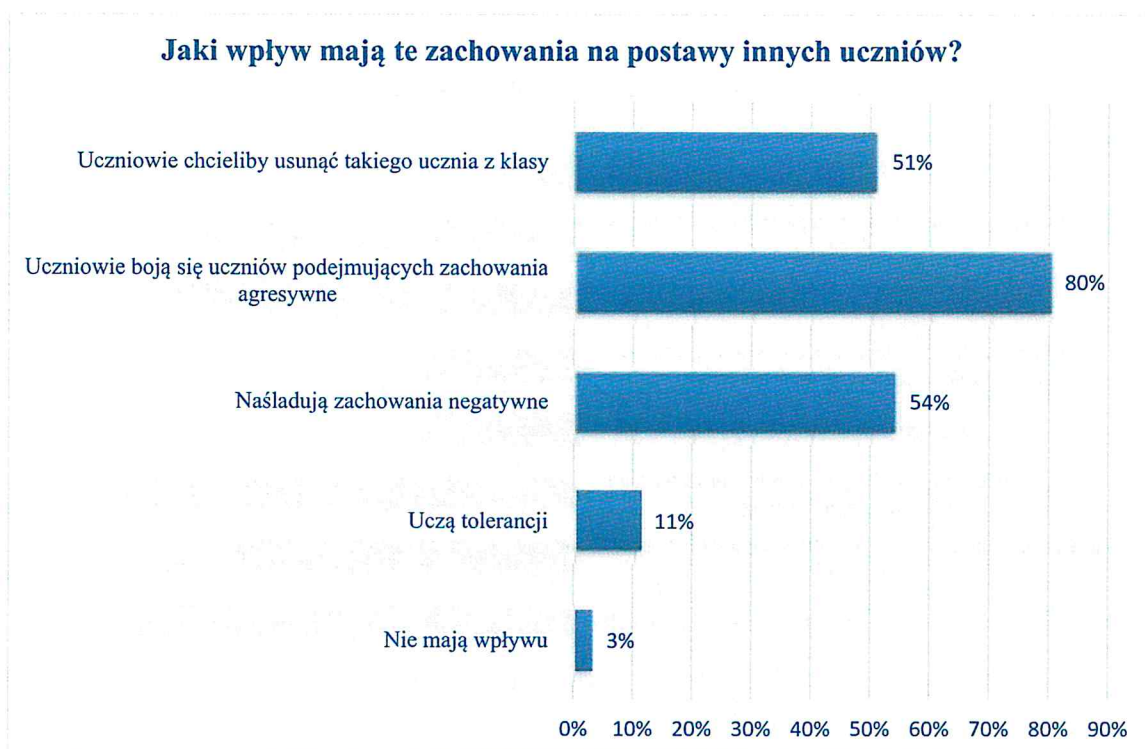
Obserwacja codziennego funkcjonowania uczniów w środowisku szkolnym pozwala zauważyć szereg symptomów, które przejawiają uczniowie podejmujący zachowania ryzykowne. Najczęściej obserwowane są: zmiany nastroju i zachowania, zmiany w relacjach z innymi, spadek motywacji do nauki.

Ankietowani psychologowie/pedagodzy szkolni są w 91% zgodni w kwestii destrukcyjnego wpływu zachowań ryzykownych niektórych uczniów na ich rówieśników.

Zachowania ryzykowne podejmowane przez niektórych uczniów przejawiają swój wpływ w stosunku do innych uczniów. Zdaniem ankietowanych uczniowie w 80% boją się kolegów przejawiających zachowania agresywne oraz naśladują też te zachowania(54%). Dochodzi także do sytuacji, kiedy uczniowie chcą „problematycznego” kolegę usunąć z klasy.

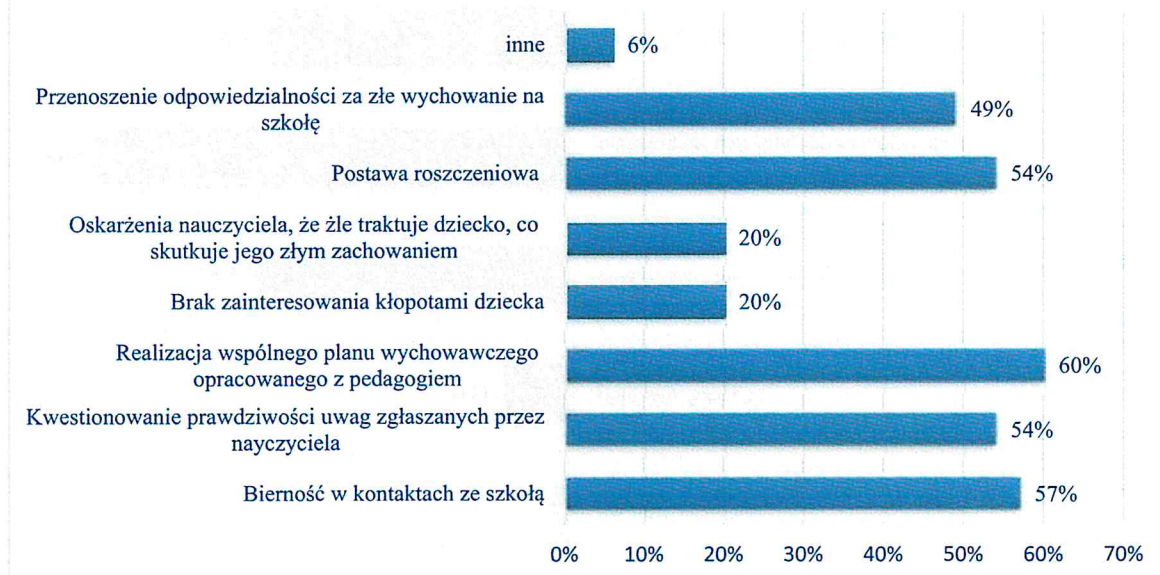

Bardzo istotnym czynnikiem jest współpraca szkoły z rodzicami, a zwłaszcza ucznia wykazującego zachowania ryzykowne. Zdaniem badanych psychologów/pedagogów ze szkół w Mieście Zduńska Wola rodzice uczniów przejawiających zachowania ryzykowne w większości podejmują współpracę ze szkołą.

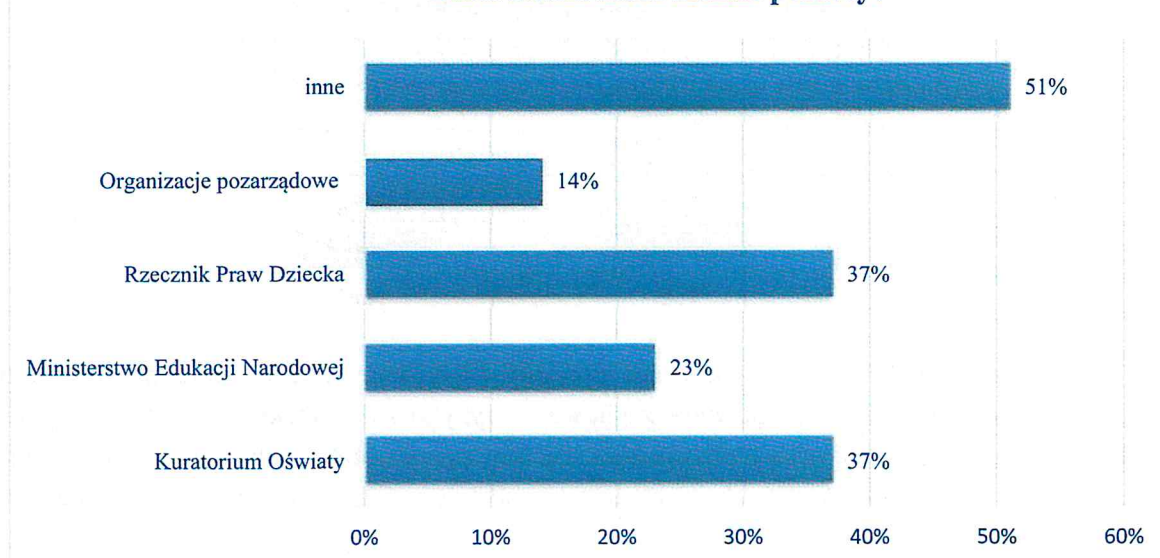
Na poniższym wykresie przedstawiono postawy względem szkoły, jakie przyjmują rodzice w sytuacji, kiedy ich dzieci przejawiają zachowania ryzykowne. Większość rodziców podejmuje współpracę i wspólnie z placówką realizuje plan wychowawczy opracowany wspólnie z pedagogiem. Niestety spora część ankietowanych wskazuje na postawy rodziców upatrujących się przyczyn zachowań ryzykownych w szkole.

Jakie postawy podczas występowania u dziecka zachowania ryzykownego przyjmują rodzice?

W przypadku, kiedy w szkole obserwuje się zachowania ryzykowne wśród młodzieży warto pamiętać, że placówka może zgłosić się po wsparcie do różnych instytucji. Pedagodzy/psycholodzy ze szkół Miasta Zduńska Wola wskazują na następujące instytucje, gdzie najczęściej szukali wsparcia: Policja, ośrodek pomocy społecznej, PCPR, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna (51%), Rzecznik Praw Dziecka, Kuratorium Oświaty (37%), 69% ankietowanych uważa, że te instytucje udzieliły niezbędnej pomocy.

Gdzie szkoła może szukać pomocy?

2. Wielkość zjawiska narkomanii na terenie Miasta Zduńska Wola

Wielkość zjawiska narkomanii, uzależnienia od hazardu na terenie miasta Zduńska Wola można szacować na podstawie liczby pacjentów zgłaszających się po pomoc do Poradni Terapii i Leczenia Uzależnień w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Zduńskiej Woli.

W latach 2017-2019 liczba osób zgłaszających się po pomoc przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	Lata		
	2017	2018	2019
osoby pełnoletnie uzależnione od narkotyków i/lub NSP	44	14	21
osoby pełnoletnie współuzależnione od narkotyków	8	9	1
osoby pełnoletnie uzależnione od narkotyków lub dopalaczy i alkoholu jednocześnie	-	-	7
osoby niepełnoletnie uzależnione od narkotyków i/lub „dopalaczy”	3	-	2
członkowie rodziny osoby uzależnionej od „dopalaczy”,	-	1	-
osoby pełnoletnie współuzależnione od narkotyków	-	-	2
opiekunowie zgłaszający problemy uzależnienia od alkoholu i narkotyków	30	55	-
osoby pełnoletnie eksperymentujące, zagrożone uzależnieniem od narkotyków lub dopalaczy	36	28	23
osoby niepełnoletnie eksperymentujące, zagrożone uzależnieniem od narkotyków lub dopalaczy	18	40	26
osoby niepełnoletnie zagrożone uzależnieniem od mediów (internet, telefon)	-	-	2
osoby z rodziny osoby uzależnionej od mediów - rodzic	-	-	2
osoby uzależnione behawioralnie od hazardu	-	1	-

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej w Zduńskiej Woli jest kolejnym podmiotem na terenie miasta Zduńska Wola udzielającym pomocy i posiadającym zasoby umożliwiające organizację działań w zakresie rozwiązywania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, wpływających destrukcyjnie na życie rodzinne i społeczne.

W latach 2016-2019 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej Ośrodka w związku z problemem narkotykowym kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba rodzin z problemem narkotykowym	7	7	8	10
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	231	242	221	187

Dane statystyczne na przestrzeni ostatnich lat obrazują nieznaczne wahania zjawiska używania substancji psychoaktywnych. W 2019 r. z pomocy społecznej w związku z problemem narkotykowym skorzystało 10 rodzin, mniej o 2 niż w roku 2018.

3. Wnioski wynikające z diagnozy

Z danych przedstawionych w diagnozie można sformułować następujące wnioski dotyczące realizacji zadań w latach 2021-2023:

- 1) Należy rozszerzać działania na rzecz zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej i psychospołecznej dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin;
- 2) Należy rozszerzać działania na rzecz zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej i psychospołecznej dla osób wykazujących uzależnienia od substancji psychoaktywnych, behawioralne, w szczególności przez dzieci i młodzież;
- 3) Konieczna jest szeroka edukacja z zakresu substancji psychoaktywnych oraz skutków ich używania;
- 4) Wymagana jest edukacja młodzieży szkolnej w zakresie skutków używania leków uspokajających, leków odurzających i leków nasennych wydawanych bez recepty;
- 5) Wymagana jest realizacja programów profilaktycznych w szkołach oraz objęcie działaniami jak największej liczby dzieci i młodzieży, a do współpracy zaangażować większą grupę rodziców;
- 6) Należy organizować różne formy wypoczynku letniego i zimowego z programem profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży szkolnej z rodzin dysfunkcyjnych i grup ryzyka;
- 7) Należy organizować pozalekcyjne zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych i grup ryzyka, mające na celu rozbudzanie aktywności fizycznej i zagospodarowanie czasu wolnego;
- 8) Należy dofinansowywać szkolenia, kursy specjalistyczne dla nauczycieli i rodziców, psychologów, pedagogów, terapeutów;
- 9) Należy systematycznie monitorować rzeczywistą skalę problemów uzależnień na terenie Miasta Zduńska Wola oraz potrzeb środowiska lokalnego w zakresie ich rozwiązywania poprzez stałą współpracę z służbami i innymi instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi w tym obszarze;
- 10) Należy kontynuować działania informacyjno-edukacyjne skierowane do ogółu społeczności lokalnej poprzez m.in. upowszechnianie informacji o możliwościach pomocy osobom/rodzinom z problemem uzależnień, współpracować w tym zakresie z mediami;
- 11) Należy budować międzyinstytucjonalne koalicje służące rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 12) Biorąc pod uwagę wyniki ankiet standardowych oraz porównanie wyników w badaniu ESPAD mimo tego, iż uczniowie dużo rzadziej sięgają po alkohol niż ich rówieśnicy na terenie Polski, to jednak należy zwrócić szczególną uwagę na profilaktykę w grupie uczniów klas starszych. W przypadku używania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniu od m.in. od leków uspokajających lub nasennych bez przepisu lekarza;
- 13) Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą;

- 14) W perspektywie wyników na temat funkcjonowania badanych uczniów w Internecie konieczna wydaje się szeroka edukacja z zakresu cyberprzemocy oraz bezpiecznego korzystania z Internetu, czyli wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami czy poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych;
- 15) Dodatkowo, należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Samo korzystanie z komputera może być bardzo pożyteczne dla młodych ludzi, ale należy pomóc im w wyborze odpowiednich stron i portali. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu. Nauczyciele także mogą podsuwać uczniom na lekcjach adresy ciekawych stron, związane w jakiś sposób z przedmiotem lekcji;
- 16) Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach problem przemocy rówieśniczej jest jednak widoczny. Dyrektorzy placówek oświatowych powinni zwrócić szczególną uwagę na ten problem. Preferowane byłoby także doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych. Co więcej, otrzymane wyniki na temat jakości relacji rówieśniczych w badanych klasach mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą mieli okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy jako rozwiązania codziennych problemów;
- 17) Na uwagę zasługuje także fakt, że uczniowie rzadziej wskazywali w kwestii zaufania nauczycieli. Godne polecenia byłoby zorganizowanie spotkań dla wychowawców ze specjalistami z zakresu profilaktyki, podczas których nauczyciele mogliby zdobyć wiedzę na temat sposobów wzmocnienia relacji zaufania i budowania zasobów chroniących. Pożądane byłoby zaaranżowanie odpowiednio poprowadzonych godzin wychowawczych z młodzieżą, na których nauczyciel będzie miał okazję pokazać się uczniom nie tylko jako osoba odpowiedzialna za sprawy organizacyjne i prowadzenie danego przedmiotu, ale także jako godny zaufania dorosły, który jest otwarty na trudne kwestie osobiste trapiące dzieci i młodzież.

3.1. Czynniki chroniące i czynniki ryzyka występujące w szkołach

ODDZIAŁYWANIA PROFILAKTYCZNE WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY – REKOMENDACJE OPARTE NA MODELU PROFILAKTYKI POZYTYWNEJ

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) podaje, że aż 50% zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzących do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji i przemocy, a także innych zachowań antyspołecznych zaczyna się w okresie dojrzewania. Dzieci i młodzież są więc grupą wymagającą szczególnie intensywnych oddziaływań profilaktycznych.

Środowisko szkolne wywiera ogromny wpływ na rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży, stąd jego kształtowanie może sprzyjać zdrowiu psychicznemu.

Australijskie badania na zlecenie WHO pozwoliły na wyodrębnienie najistotniejszych czynników chroniących oraz czynników ryzyka:

- przemoc rówieśnicza,
- odrzucenie przez rówieśników,
- słaba więź ze szkołą,
- niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem (brak kontroli),
- destrukcyjna grupa rówieśnicza,
- niepowodzenia szkolne.

Czynniki chroniące

Przez „czynniki chroniące” należy rozumieć: *wszystkie elementy osłabiające oddziaływanie czynników ryzyka, zwiększające „odporność” jednostki, a więc zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych.* Można je pogrupować w kilka kategorii:

- poczucie przynależności,
- pozytywny klimat szkoły,
- prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza,
- wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy,
- okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć,
- zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy.

Wymienione czynniki chroniące mają charakter uniwersalny. Zadaniem warsztatów profilaktycznych jest wzmacnianie czynników chroniących oraz osłabianie czynników ryzyka. Warto pamiętać, że oddziaływanie w zakresie jednego tematu zajęć, np. dotyczących jedynie przemocy może przynieść pozytywne rezultaty także w profilaktyce innych zachowań ryzykownych.

Na podstawie zrealizowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych badań pn.: „Czynniki chroniące i czynniki ryzyka związane z zachowaniami problemowymi”, sformułowano kilka wniosków i rekomendacji o charakterze ogólnym:

- nadrzędną rekomendacją wyznaczającą kierunek działań profilaktycznych jest wzmacnianie pozytywnego stosunku do nauczycieli oraz budowanie klimatu współpracy pomiędzy nauczycielami w szkole oraz wspieranie konstruktywnych zainteresowań i zajęć pozalekcyjnych młodzieży;
- do najbardziej uniwersalnych i selektywnych czynników chroniących uczniów przed angażowaniem się w zachowania problemowe należy włączyć: pozytywne nastawienie do nauczycieli; udział w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych; aktywny udział w praktykach i uroczystościach religijnych; dobry kontakt z rodzicami; monitorowanie przez rodziców miejsc, w których uczeń spędza czas wolny;
- efektywna ochrona młodzieży wiąże się z prawidłowym rozumieniem przez nauczycieli procesów rozwojowych właściwych dla okresu adolescencji. Dlatego zaleca się, aby wspierać pedagogów i nauczycieli zarówno na poziomie kształcenia formalnego, jak i nieformalnego, w zdobywaniu wiedzy oraz poszerzaniu umiejętności w zakresie rozpoznawania wyzwań oraz trudności specyficznych dla tego okresu rozwoju;
- wsparcie nauczycieli powinno także objąć działania związane z przeciwdziałaniem wypaleniu zawodowemu: „Dbałość o dobry stan zdrowia psychicznego nauczycieli powinna być częścią szkolnego programu profilaktyki. W tym celu należy wspierać wszelkie inicjatywy służące podnoszeniu kwalifikacji zawodowych nauczycieli, ułatwiać im dostęp do form kształcenia i rozwoju własnych możliwości”;

- działania profilaktyczne powinny być ukierunkowane na uczenie umiejętności życiowych uczniów związanych m.in. z postawami asertywności, konstruktywnym rozwiązywaniem konfliktów rówieśniczych na drodze negocjacji/mediacji oraz wspieranie ich w kształtowaniu poczucia własnej wartości.

Kolejnym wnioskiem związanym ze skutecznością profilaktyki jest konieczność planowania cyklicznych działań. Warunkiem zmiany postawy (a więc nadrzędnego celu oddziaływań profilaktycznych) jest ich regularne utrwalanie, zastępowanie zachowań destruktywnych konstruktywnymi oraz wspieranie uczniów w zdobywaniu wiedzy nie tylko na temat zagrożeń podejmowanych przez nich zachowań, ale także pomoc w gromadzeniu wiedzy na temat alternatywnych postaw, tj. warunkujących poprawę jakości funkcjonowania uczniów w środowisku szkolnych i rodzinnym. Jednym z elementów skutecznej profilaktyki jest także ewaluacja podejmowanych działań. Jej cel wiąże się z oceną skuteczności wprowadzanych zmian i planowaniu następnych. Wśród postulowanych oddziaływań profilaktycznych należy wyróżnić:

- zwrócenie uwagi nauczycieli i opiekunów na specyficzne potrzeby uczniów, które wiążą się ze specyfiką ich rozwoju psychospołecznego;
- wsparcie rozwoju praktycznych umiejętności uczniów w zakresie rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem, asertywnością, konstruktywnym wyrażaniem emocji i potrzeb, przyjmowania perspektywy innych oraz empatii;
- wspieranie uczniów w rozwijaniu ich pasji, zainteresowań oraz w kształtowaniu w nich postaw ukierunkowanych na twórczość, kreatywność i motywację odkrywania nowych rzeczy;
- wzmacnianie w uczniach poczucia przynależności, skuteczności i sprawczości;
- kreowanie pozytywnej atmosfery współpracy, umożliwiającej im samodzielne podejmowanie decyzji, branie za nich odpowiedzialności.

Warto również wspomnieć, że obok oddziaływań kierowanych do uczniów warto planować także szkolenia profilaktyczne dla grona pedagogicznego oraz rodziców. Jest to warunkiem inicjowania zmian systemowych, a więc nie tylko pracy nad zasobami osobowymi uczniów, ale także kształtowania ich środowiska szkolnego oraz rodzinnego – głównych środowisk, w których funkcjonują.

CZYNNIK RYZYKA	SYTUACJA WŚRÓD UCZNIÓW MIASTA ZDUŃSKA WOLA	REKOMENDOWANE DZIAŁANIA
PRZEMOC RÓWIEŚNICZA	<ul style="list-style-type: none"> • W szkole zjawisko przemocy rówieśniczej jest zauważalne, jednakże nie bardzo rozpowszechnione • Część uczniów przyznaje, że boi się swoich rówieśników 	<ul style="list-style-type: none"> • Działania profilaktyczne ukierunkowane na zapobieganie agresji i przemocy, rozwiązywanie konfliktów • Wydarzenia szkolne mające na celu zwiększenie integracji wśród uczniów, warsztaty rozwijające tolerancję, a także dotyczące radzenia sobie z trudnymi emocjami

ODRZUCENIE PRZEZ RÓWIEŚNIKÓW

- Część uczniów doświadczyła w przestrzeni internetowej zjawiska hejtu oraz cyberprzemocy ze strony swoich rówieśników
- Działania edukacyjne z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu, wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych.

SŁABA WIĘŹ ZE SZKOŁĄ

- Zaobserwowano odsetek wagarujących uczniów
- Działania skierowane na zwiększenie poczucia przynależności uczniów do środowiska szkolnego – imprezy integracyjne, wycieczki, wspólne akcje szkolne.
- Część uczniów nie lubi swojej klasy i przyznaje, że czuje się w niej na tyle źle, że chcieliby ją zmienić
- Organizacja warsztatów dla nauczycieli odnośnie zarządzania uwagą uczniów, aktywnych metod uczenia
- Działania mające na celu poprawę relacji uczeń – nauczyciel, warsztaty zmierzające do samoakceptacji uczniów i wartości działania grupowego.

NIEDOSTATECZNE KIEROWANIE WŁASNYM ZACHOWANIEM (BRAK KONTROLI)

- Duża część uczniów spędza od 2 do 5 (lub nawet więcej) godzin dziennie na korzystaniu z komputera i Internetu. Uczniowie najczęściej grają w gry komputerowe lub korzystają z portali społecznościowych zatracając poczucie upływającego czasu
- Wspieranie inicjatyw rozwijających różnorodne pasje uczniów (pozalekcyjne zajęcia sportowe, artystyczne, wolontariat, organizacja turniejów i innych eventów wyzwalaających zdrową rywalizację)

II. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Zapobieganie zjawisku narkomanii, ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wywołanych przez używanie i nadużywanie substancji psychoaktywnych oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do rozwiązywania istniejących problemów.

Cele szczegółowe:

- Cel. 1:** Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
- Cel. 2:** Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.
- Cel. 3:** Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.
- Cel. 4:** Prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
- Cel. 5:** Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.
- Cel. 6:** Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

III. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- 1) osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych;
- 2) członków rodzin osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych;
- 3) osób zagrożonych uzależnieniem;
- 4) dzieci i młodzieży, w szczególności z rodzin dysfunkcyjnych i grup ryzyka;
- 5) służb zajmujących się przeciwdziałaniem zjawisku narkomanii.

IV. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorami Programu są:

- 1) Biuro Edukacji, Sportu i Spraw Społecznych Dział Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Zduńska Wola – główny realizator;
- 2) Pełnomocnik Prezydenta ds. Profilaktyki Uzależnień – główny realizator;
- 3) Poradnia Leczenia i Terapii Uzależnień w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Zduńskiej Woli;

- 4) Punkt ds. Przemocy w Rodzinie działający w strukturze organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej w Zduńskiej Woli;
- 5) Komenda Powiatowa Policji w Zduńskiej Woli;
- 6) Straż Miejska;
- 7) przedszkola, szkoły podstawowe i szkoły ponadpodstawowe;
- 8) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zduńskiej Woli;
- 9) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zduńskiej Woli;
- 10) podmioty pożytku publicznego i organizacje pozarządowe działające w sferze zadań publicznych w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym oraz pomocy społecznej, w szczególności Fundacja „Przystań z nami”;
- 11) lokalne media.

V. DZIAŁANIA PROGRAMU

Cel operacyjny 1				
Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem				
Lp.	Zadania szczegółowe	Mierniki realizacji zadań	Realizatorzy	Termin
1	Monitorowanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej w poradni leczenia uzależnień	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób korzystających ze specjalistycznego wsparcia liczba zrealizowanych programów liczba działań terapeutycznych i rehabilitacyjnych skierowanych do osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem liczba porad, konsultacji liczba ogłoszeń na temat lokalnej oferty pomocy osobom uzależnionym liczba ulotek, plakatów 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miasta Zduńska Wola poradnia leczenia uzależnień 	2021-2023
2	Dofinansowywanie kształcenia i doskonalenia zawodowego specjalistów udzielających pomocy osobom uzależnionym i osobom zagrożonym uzależnieniem	<ul style="list-style-type: none"> liczba szkoleń, kursów liczba osób objętych dofinansowaniem 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miasta Zduńska Wola 	2021-2023
3	Zakup materiałów edukacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> liczba broszur, ulotek, informatorów, liczba zakupionych publikacji naukowych 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miasta Zduńska Wola 	2021-2023
4	Monitorowanie zjawiska narkomanii na terenie Miasta Zduńska Wola, szczególnie wśród młodzieży szkolnej	<ul style="list-style-type: none"> Liczba sprawozdań 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miasta Zduńska Wola 	2021-2023

		Wyniki diagnozy	Urząd Miasta Zduńska Wola	2023 r.
Cel operacyjny 2				
Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej				
1	Zapewnienie dostępności i pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występują problemy narkomanii, w ramach Punktu ds. Przemocy w Rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób objętych pomocą liczba udzielonych porad, konsultacji liczba prowadzonych grup wsparcia liczba warsztatów liczba ogłoszeń na temat lokalnej oferty pomocy dla członków rodzin z problemem przemocy liczba ulotek, plakatów 	<ul style="list-style-type: none"> Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Pomocy Socjalnej w Zduńskiej Woli 	2021-2023
2	Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania narkomanii	<ul style="list-style-type: none"> liczba szkoleń i kursów liczba konferencji liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Pomocy Socjalnej w Zduńskiej Woli Urząd Miasta Zduńska Wola 	2021-2023
3	Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska narkomanii i możliwości jej przeciwdziałania	<ul style="list-style-type: none"> liczba wydanych broszur informacyjnych liczba ulotek, plakatów liczba zorganizowanych konferencji 	<ul style="list-style-type: none"> Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Pomocy Socjalnej w Zduńskiej Woli Urząd Miasta Zduńska Wola 	2021-2023

4	Finansowanie pozalekcyjnych zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i grup ryzyka, w tym dożywianie dzieci w nich uczestniczących	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zajęć • liczba dzieci objętych pomocą • liczba osób zatrudnionych 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miasta Zduńska Wola • osoby prowadzące zajęcia 	2021-2023
5	Finansowanie zajęć z elementami socjoterapii dla dzieci z grup ryzyka	<ul style="list-style-type: none"> • liczba socjoterapeutów prowadzących zajęcia grupowe • liczba dzieci objętych pomocą socjoterapeutyczną • liczba rodziców objętych wsparciem 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miasta Zduńska Wola • osoby prowadzące zajęcia 	2021-2023
6	Organizowanie i finansowanie szkoleń w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem uzależnień oraz w zakresie prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba szkoleń, kursów, • liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miasta Zduńska Wola 	2021-2023
Cel operacyjny 3				
Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży				
1	Realizacja w szkołach programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba warsztatów • liczba zrealizowanych programów • liczba odbiorców (uczniów, nauczycieli, rodziców) 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miasta Zduńska Wola • szkoły 	2021-2023
2	Organizowanie działań o charakterze edukacyjno-profilaktycznym	<ul style="list-style-type: none"> • liczba spektakli teatralnych dla dzieci, koncertów • liczba zajęć edukacyjno-profilaktycznych • liczba odbiorców 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miasta Zduńska Wola • szkoły • placówki wsparcia dziennego 	2021-2023

3	Organizowanie szkoleń, kursów w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą dla nauczycieli, pedagogów, psychologów	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych szkoleń, kursów • liczba osób uczestniczących w szkoleniach, kursach 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miasta Zduńska Wola • szkoły • placówki wsparcia dziennego 	2021-2023
4	Edukacja publiczna w zakresie problematyki uzależnień	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych lokalnych kampanii edukacyjnych • liczba wydanych broszur, plakatów, ulotek 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miasta Zduńska Wola 	2021-2023
Cel operacyjny 4				
Prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych				
1	Wspieranie wydarzeń promujących zdrowy tryb życia i abstynencję, adresowanych do rodzin	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wydarzeń • liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miasta Zduńska Wola 	2021-2023
2	Promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież szkolną m. in. poprzez wspieranie imprez sportowo-rekreacyjnych, organizowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych pozalekcyjnych zajęć sportowych • liczba uczestników pozalekcyjnych zajęć sportowych • liczba wydarzeń sportowo-rekreacyjnych • liczba wydarzeń objętych wsparciem • liczba zakupionych statuetek, nagród • liczba zakupionego sprzętu sportowego 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miasta Zduńska Wola • Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zduńskiej Woli • szkoły podstawowe 	2021-2023

3	Organizowanie i finansowanie wycieczek letniego, w formie półkolonii, obozu socjoterapeutycznego dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka, połączonego z realizacją programów profilaktycznych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci • liczba wychowawców 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miasta Zduńska Wola • szkoły podstawowe 	2021-2023
Cel operacyjny 5				
Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii				
1	Dofinansowanie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu przemocy	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podmiotów, osób objętych dofinansowaniem • liczba odbiorców • liczba zadań objętych dofinansowaniem 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miasta Zduńska Wola 	2021-2023
Cel operacyjny 6				
Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego				
1	Udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób objętych pomocą 	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Pomocy Socjalnej w Zduńskiej Woli 	2021-2023

VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym problemem uzależnienia od substancji psychoaktywnych poprzez:

- 1) zmniejszenie populacji osób używających substancje psychoaktywne w sposób szkodliwy i zagrażający zdrowiu i życiu;
- 2) zwiększenie liczby osób korzystających z pomocy terapeutycznej w zakresie leczenia uzależnień i współuzależnień;
- 3) zwiększenie dostępności pomocy psychospołecznej i prawnej osobom i rodzinom doświadczającym problemu uzależnień;
- 4) wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom;
- 5) zwiększenie wiedzy wśród dzieci i młodzieży poprzez działalność edukacyjno-informacyjną w zakresie rozwiązywania problemu narkomanii, behawioralnych oraz kształtowania właściwych postaw;
- 6) zwiększenie działań ukierunkowanych na zapobieganie i ograniczanie skutków społecznych związanych z używaniem narkotyków poprzez prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej;
- 7) podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom;
- 8) stała współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi, których działalność służy rozwiązywaniu problemu narkomanii.

VII. TRYBY REALIZACJI ZADAŃ

Zadania ujęte w Programie realizowane będą:

- 1) jako zadania własne przy pomocy własnych jednostek organizacyjnych podległych Miastu Zduńska Wola – w drodze zmiany dysponenta środków budżetowych;
- 2) jako zadania zlecone:
 - a) w trybie konkursu ofert, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2365 oraz z 2020 r. poz. 322 i 1492),
 - b) w trybie otwartego konkursu ofert, o którym mowa w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),
 - c) w trybie art. 38 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 295, 567 i 1493),
 - d) na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych,
 - e) bez stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych.

VIII. PRZEWIDYWANE SKUTKI FINANSOWE PROGRAMU

Program realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w latach 2021-2023 w ramach środków finansowych zaplanowanych w budżecie Miasta Zduńska Wola, stanowiących dochody z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Szacowana wysokość wpływów z opłat w 2021 r. planowana jest na ogólną kwotę 880 000 zł. Środki finansowe na realizację zadań w 2020 r. zapisane są w dziale 851 - Ochrona zdrowia i dziale 852 - Pomoc społeczna, w następujący sposób:

- 1) w rozdziale 85153 – Zwalczanie narkomanii – zaplanowana kwota 304 314,00 zł;
- 2) w rozdziale 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi – zaplanowana kwota 504 486,00 zł;
- 3) w rozdziale 85205 – Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – zaplanowana kwota 71 200,00 zł.

IX. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie poprzez sprawozdawczość.

Raport z realizacji zadań ujętych w Programie przedkłada organ wykonawczy Radzie Miasta Zduńska Wola w terminie do 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

Uzasadnienie do projektu uchwały

w sprawie Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2021-2023

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii realizują organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie określonym w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050). Art. 10 ust. 1 ustawy określa zadania własne gminy w przedmiocie przeciwdziałania narkomanii. W celu realizacji zadań opracowuje się gminny program przeciwdziałania narkomanii, biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2021-2023, zwany dalej „Programem”, stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych w zakresie profilaktyki uzależnień oraz ograniczania szkód społecznych i zdrowotnych wywołanych przez używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

Na realizację zadań określonych w Programie przeznaczone będą środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii program uchwała rada gminy.

Z uwagi na powyższe uzasadnione jest podjęcie przedmiotowej uchwały.

Z up. PREZYDENTA MIASTA

Antom
Aneta Antosiak
KIEROWNIK
DZIAŁU ZDROWIA I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Z up. PREZYDENTA MIASTA

Katarzyna Chwiakowska
Katarzyna Chwiakowska
DYREKTOR
BIURA EDUKACJI, SPORTU
I SPRAW SPOŁECZNYCH

PREZYDENT MIASTA

Konrad Pokora
Konrad Pokora